

Diss.

2226

15

Diss. 2226 (15)

<36629999190019

S

<36629999190019

Bayer. Staatsbibliothek

80 Diss. 2226 (15)

DISSECTIO ANATOMICA

ASSOCIATIONE MARTINA

8° Diss. 2226 (15

ASSECURATIONE MARITIMA

NICOLAUS HOOVEN

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS

DE

ASSECURATIONE MARITIMA.

Petrus van der Hooven,

ANNO DOMINI XIII JUNII MDCCCLXXVI, AETATIS II—III.

LEODUNI BAYANORUM.

APUD H. W. HAZENBERG,

ANNO DOMINI 1876.

DISSECTATIO JURIDICA INAUGURALIS

DE

ASSECURATIONE MARITIMA.

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS

DE

ASSECURATIONE MARITIMA,

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI

NICOLAI CHRISTIANI KIST,

THEOL. DOCT. ET PROF. ORD.,

NEC NON

NOBILISSIMAE FACULTATIS JURIDICAE DECRETO,

Pro Gradu Doctoratus,

SUMMISQUE IN JURE ROMANO ET HODIERNO HONORIBUS

AC PRIVILEGIIS,

IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA,

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

DEFENDET

Petrus van der Hoeven,

ROTERODAMENSIS.

AD DIEM XXII JUNII MDCCCXXXVI, HORA II—III.

LUGDUNI BATAVORUM,

APUD H. W. HAZENBERG,

MDCCCXXXVI.

Ms. 441.1032

DISSERTATIO JURIDICA IN AUCTORITATE

DE

ASSSECURATIONE MARITIMA

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE

ET AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI

NICOLAI CHRISTIANI KIST

THEOL. DOCT. ET PROF. ORD.

PRO

NOBILISSIMAE FACULTATIS JURIDICAE DECRETO

Bayerische
Staatsbibliothek
München

PRO

SUBMISSIO IN URBE ROMANA ET HODIERNO HONORIBUS

AD PRIVILEGIUM

IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA

RITE ET LEGITIME CONSENSIBUS

PRELUDIT

Petrus van der Hoeven

NOTRODAMENSIS

AD DIEM XXII JUNII MDCCXXXVI, HORAE II—III

LUGDUNI BATAVORUM

APUD H. W. HAZENBERG

EX TYPOGRAPHEO J. G. LA LAU.

1836

PRAEFATIO.

PARENTIBUS

OPTIMIS CARISSIMIS

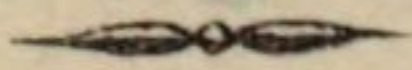
Sacrum.

PARENTIBUS

OPTIMIS CARISSIMIS

Sacrum.

PRAEFATIO.

Academico cursu fere praeterlapso, etiam mihi, ut gradum doctoralem adipiscam^r, gravissimum onus aliquod specimen conscribendi et edendi incumbit. Non diu tamen haesitavi, quamnam materiam elaborandam mihi sumerem; in urbe mercaturâ florente natus, ipsis oculis vidi, quosnam et quantos fructus cives ex hoc fonte percipiant. Quid mirum, me hac re incitatum esse, ut de aliquo juris parte ad mercaturam pertinente quaedam dissere-rem, et quidem de assecurationis maritimae contractu, tam propter hujus contractus frequentem usum, quam propter ejus utilitatem ad mercaturam promovendam. Hoc tamen volo et spero, lectori, (si quemquam habeam), persuasum esse, me hanc dissertationem non conscripsisse, ut docerem, sed ut ipse, legendis et excerpendis melioribus auctoribus, qui hoc de contractu scripserunt, et accu-

ratus ipsum contractum perscrutando aliquam utilitatem perciperem. Quid novi juvenis in jure mercatorio praestare posset, quod vix dum satis percepit: mihi tamen profuit, et ita finem propositum hac in re attigi, ut tibi placeat. Quod autem ad ordinem, quem in dissertatione servavi, hoc praemonere debeo me eundem ordinem secutum esse, quem invenimus in jure novissimo Belgico, qui mihi hanc ob causam quam maxime arridebat, quia eo facillimus modus contineri videbatur, abscisse de assecurationis maritimae contractu quaedam conscribendi. Nonnumquam etiam illos locos, ubi jus novissimum Belgicum a jure Francico deflectit, annotavi. De assecurationis maritimae proxeneta cui jus novissimum Belgicum specialem sectionem concessit in titulo, quo de assecuratione maritima agitur, nihil monui, non quia haec materia mihi tractatu non digna visa fuit, sed quia mihi ante fines destinatas gradum doctoralem petere gestienti, non idoneum temporis spatium supererat eorum jura et obligationes (ita inquirendi, ut) etiam ae tractare potuissem. Praeterea meum propositum fuit, contractum assecurationis maritimae inquirendi secundum jus Francicum, quod etiam eo-

rum jura non directe tractat in titulo de assecurationibus; sed in titulo V. de mercaturae bursis argentariis et proxenetis, quia assecurationis maritimae proxenetarum jura plerisque in casibus pari passu ambulant cum aliis proxenetis. Haec spero sufficient ad rationem, quam in hoc opusculo secutus sum, explicandam.

*Hisce praemonitis, finem huic praefationi imponere liceret, nisi officio defungi animus esset, cum conveniente, tum maxime grato, ut nempe Vobis, Viri Clarissimi! qui me in hacce Academia non tantum docuistis, sed etiam consiliis adjuvas-
tis, debitas gratias agerem pro beneficiis in me collatis. Tibi imprimis, Cl. TYDEMAN, Promotori aestimatissimo, qui mihi praesertim in hoc postremo opere conscribendo consiliis adfuisti, me quam maxime obstrictum sentio, semper tua erga me merita altâ mente reposita mansura esse tibi persuasum habeto.*

Vos denique, commilitones carissimi! triste accipite: Vale; ita tamen ut, abrupta nostra consuetudine, nostrae amicitiae constringantur vincula.

Par le contrat d'assurance, les quatre parties du monde se sont rapprochées.

Exposé des motifs par M. CORVETTO.

**DISSERTATIO JURIDICA
INAUGURALIS**

**DE
ASSECURATIONE MARITIMA.**

CAPUT I.

**DE CONTRACTU ASSECURATIONIS EJUSQUE FORMA
ET OBJECTO.**

Quamquam frustra in Codice mercatorio Franco-
cico assecurationis contractus definitionem quaera-
mus, generatim tamen dici potest contractus, quo
quis pro certo pretio periculum rei alienae in se
suscipit vel rem alienam salvam fore spondet, quam
si conferamus cum definitione in novissimo jure

Belgico mercatorio (1), jam statim apparet eas imprimis in eo differre, ut novissimum jus Belgicum lucrari sperati assecurationem sinat, quam lex Francica in art. 347 Cod. merc. prohibet. Art. 332 Cod. merc. omnia hujus contractus requisita enumerat, quorum de nonnullis quaedam disserere mihi proposui. Primum requiritur ut hic contractus scripto mandetur, ad quem locum interpretes disputaverunt, num hodie liceret secundum hunc art. formulis typis expressis uti (2): quae quaestio mihi videtur non tantam difficultatem habere, immo legislator hoc statuendo non tam cogitavit ipsas litteras scriptas, quam quidem scriptum aliquod quoquomodo expressum, ex quo apparere posset, quid actum fuerit. Porro hae formulae typis expressae hoc commodum habent, ut melius stipulationes lege sanctas et usu introductas contineant, et sic fraudem impedian. Hoc requisitum igitur omnem probationem per testes excludit, etsi contractus minor sit 150 fran-

(1) Diar. publ. Neerland. (de Staats-Courant) d. 20 Jan. 1836; jus autem novissimum Belgicum dicimus illud, quod futurum speratur ex nova recensione diversorum Codicum apud nos post annum 1830 instituta.

(2) Vid. ROGERON, ad h. art. et locut. esprit du Code de Commerce ad art. 311, h. C.

cis (1): quod autem probatio per testes admittitur, si polizza et omnia alia instrumenta incendio v. c. amissa sunt, non est ut moneamus, nam tunc semel scriptum exstitit (2). Alterum requisitum est, ut tempus, quo contractus initur, in instrumento (vulgo polizza (3)) addatur, immo perutile foret, si ipsa hora exprimeretur, cum saepe alii assecutores diversis locis assecurant, et tunc fieri potest, ut major summa assecuratur quam par est, et haec igitur tunc ad summam lege licitam pro parte redigenda est, quod omnino aequissimum fieri potest, dum ex polizza apparet, quis prior assecuraverit, ille tunc omnino posteriori anteponatur, dum alioquin posteriores vel omnes si simul ante vel simul post meridiem assecuraverint reductionem pati debent secundum art. 538, et pro eo quod excedit ducentesimam valoris assecurati accipiunt. Sed si in uno contractu tempus annotatum est in altero non, tunc semper is in quo tempus annotatum est alteri anteponitur licet prius confecto (4). Porro

(1) Vid. Le nouveau Valin, par SANFOURCHE-LAPORTE. Paris 1809.

(2) Vid. POTHIER traité du contrat d'assurance, n°. 99.

(3) Polizza id scriptum instrumentum dicitur, quod contractum continet.

(4) Locré op. laud. art. 332, n°. 3.

Belgico mercatorio (1), jam statim apparet eas imprimis in eo differre, ut novissimum jus Belgicum lucrari sperati assecurationem sinat, quam lex Francica in art. 347 Cod. merc. prohibet. Art. 332 Cod. merc. omnia hujus contractus requisita enumerat, quorum de nonnullis quaedam disserere mihi proposui. Primum requiritur ut hic contractus scripto mandetur, ad quem locum interpretes disputaverunt, num hodie liceret secundum hunc art. formulis typis expressis uti (2): quae quaestio mihi videtur non tantam difficultatem habere, immo legislator hoc statuendo non tam cogitavit ipsas litteras scriptas, quam quidem scriptum aliquod quoquomodo expressum, ex quo apparere posset, quid actum fuerit. Porro hae formulae typis expressae hoc commodum habent, ut melius stipulationes lege sanctas et usu introductas contineant, et sic fraudem impedian. Hoc requisitum igitur omnem probationem per testes excludit, etsi contractus minor sit 150 fran-

(1) Diar. publ. Neerland. (de Staats-Courant) d. 20 Jan. 1836; jus autem novissimum Belgicum dicimus illud, quod futurum speratur ex nova recensione diversorum Codicum apud nos post annum 1830 instituta.

(2) Vid. ROGRON, ad h. art. et LOCKÉ esprit du Code de Commerce ad art. 311, h. C.

cis (1): quod autem probatio per testes admittitur, si polizza et omnia alia instrumenta incendio v. c. amissa sunt, non est ut moneamus, nam tunc semel scriptum exstitit (2). Alterum requisitum est, ut tempus, quo contractus initur, in instrumento (vulgo polizza (3)) addatur, immo perutile foret, si ipsa hora exprimeretur, cum saepe alii assecutores diversis locis assecurant, et tunc fieri potest, ut major summa assecuratur quam par est, et haec igitur tunc ad summam lege licitam pro parte redigenda est, quod omnino acquissimum fieri potest, dum ex polizza apparet, quis prior assecuraverit, ille tunc omnino posteriori anteponatur, dum alioquin posteriores vel omnes si simul ante vel simul post meridiem assecuraverint reductionem pati debent secundum art. 538, et pro eo quod excedit ducentesimam valoris assecurati accipiunt. Sed si in uno contractu tempus annotatum est in altero non, tunc semper is in quo tempus annotatum est alteri anteponitur licet prius confecto (4). Porro

(1) Vid. Le nouveau Valin, par SANFOURCHE-LAPORTE. Paris 1809.

(2) Vid. POTHIER traité du contrat d'assurance, n°. 99.

(3) POLIZZA id scriptum instrumentum dicitur, quod contractum continet.

(4) LOCRÉ op. laud. art. 332, n°. 3.

contractus iniri potest scriptura privata, quamquam hoc authenticum actum non tollat, quod art. 79 Cod. m. nos jam docuit: quando scriptura privata initus est, quod ad exemplaria eadem regulae servandae sunt, quae in art. 1325 Cod. Civ. enumerantur, sed per proxenetam simplex instrumentum sufficit (1). Nullum album spatium in contractu relinqui licet, ne ita postea aliquid adjici possit, de quo partes nihil convenerunt, et hac in re fraus committatur. Exprimi etiam in instrumento debet nomen, domicilium et qualitas assecurati, nomen et designatio navis et nomen magistri: ab hac regula tamen plures exceptiones dantur, cum saepissime in hisce nominibus errare possunt, qualis error non semper contractum vitiat. Sic haec omisio nominis et navis designationis triplex potest esse: aut tantum omissa aut, erronea aut fraudulosa: prior locum habet, quando clausulam faciunt *in navi postea nominanda*, quae clausula omnino licita est (2): quod ad errorem videndum est, num periculi metum diminuerit nec ne, si nec

(1) ROGRON ad art. 332 Cod. Merc.

(2) LOCRIE op. laud. art. 332, n°. 9.

unum nec alterum fecerit nil ad rem facit; si periculi metum diminuerit omnino contractum vitiat (1): fraudulosa semper contractum vitiat (art. 348 Cod. Merc.), sed is, qui fraudem commisit, tamen non liberatur, sed semper tenetur ad damnum resarciendum, quod fraude sua fecit (art. 1382 Cod. Civ.). Magister quoque navis duobus in casibus mutari potest, aut necessitate in itinere, aut si in polizza clausulam adjecerint: *aut alium pro eo* (2). Generalis exceptio datur a nomine magistri et designatione navis exprimendis in casu art. 337, nam tunc saepissime fieri potest, ut assecurati ea designare non possint. Si tempus omissum fuerit, a quo periculum incipiet, eadem regulae observandae sunt, quae in contractu fœnoris nautici (*grossae aventure*) et art. 328 Cod. Merc. expositae (3). In casum, quo pretium mercium non annotatum fuerit, prospicit art. 339 Cod. Merc., ubi varia instrumenta enumerantur, ex quibus id tunc probari potest: sed quid, si in polizza praemium assecurationis

(1) Nouveau Valin, p. 364.

(2) LOCRÉ op. laud. art. 332, n°. 10.

(3) De quo argumento tamen plura dicenda erunt in Cap. III, de periculi initio et fine.

omissum fuerit? tunc id suppleri potest, si contractus per proxenetam initus sit, aut ex proxenetæ libro aut ex præmii charta *Gall. billet de prime*, quando nempe existit, quæ præmium solvendi obligationem continet, quæ tunc unum quid efficit cum polizza. Sed si nihil de præmio convenerint ad art. 343 Cod. Merc. confugiendum est, qui hic quoque vim habet, et tunc id iudicis arbitrio est relinquendum (1). Porro partes possunt clausulam facere, ut si lis oriretur se subicerent arbitris, quod tamen semper pendet a partium voluntate. Ceteroquin omnes clausulas facere possunt, quas lex non prohibet, etiam derogare Codicis institutis nec imperativis nec prohibitivis, dum nec mores nec contractus essentiam vitient (2), ut v. g. sint clausulae *voor neutrale rekening, vrij van molest, onder konvooi*, et aliae, quas tres singulas Doct. C. Backer exposuit (3). Hæ formulæ eo sensu accipiendæ sunt, quem iis usus dedit, et hæc in parte igitur periti debent audiri, ut ita definiatur, quomodo

(1) LOCRÉ op. laud. art. 332, n°. 15.

(2) LOCRÉ op. laud. art. 332, n°. 17.

(3) In Diss. Jurid. de periculo quod assecuratoris est. Groningæ 1821.

hae nunc accipiantur: quamquam in caeteris clausulis saepissime contractus litterae sunt sequendae (1). Novissimum jus Belgicum hic insuper requirit, ut addatur ligni species, qua navis confecta sit, aut ut expresse mentionem faciant se id nescire (2). Sic polizza rite confecta secundum art. 332 Cod. Merc. etiam plures assecurationes continere potest, quamquam hic gravis quaestio oriatur, an is, qui in varias merces simul assecuravit, dici possit varias assecurationes iniisse vel unam, quam quaestionem Rogron ad h. art. secundum circumstantias dijudicare vult. Polizza rite secundum art. 332 confecta itaque nunc in commercio esse potest, ut illud instrumentum, quod dicitur billet à ordre (3).

Et sic absoluto loco, in quo inquisivimus quo modo Polizza redigenda sit, et quid continere debeat, nunc transeamus ad eum locum, in quo primo enumerandum est, quibus in rebus assecurare liceat; et secundo, in quibus assecurare prohibitum sit.

(1) Vid. BENECKE System. des assekurans und bodmereiwesens. Hamburg 1808. T. III. p. 14.

(2) Art. I, Tit. IX van het Wetboek van Koophandel in diario publico Neerlandico 26 Jan. 1836.

(3) Nouveau Valin p. 383.

Res, in quibus assecurari licet, et quas art. 334 Cod. merc. enumerat, sunt sequentes: tota navis, vel plena vel vacua, instructa vel minus, sola vel etiam cum navis instrumentis vel armamentis vel victu, foenus nauticum ratione creditoris et juxta quantitatem sortis ipsius crediti, merces quae navis onus efficiunt, et generatim omnia negotia, quae pecunia aestimari possunt, quaeque maris periculis exponuntur. Jus novissimum Belgicum hic addit in art. 2 tit. IX. Cod. merc. lucrum speratum, pretium vehendi et servitutis periculum; quae duo priora jure Francico prohibita sunt, quod de servitutis periculo, quamvis taceat, tamen ea assecuratio licita esse videtur, quia pecunia aestimari potest. Nunc quaedam de his objectis dicenda restant, et primo loco vidimus assecurari posse navem vel plenam vel vacuam: si nihil hac de re convenerit, sed tantum in navem assecuraverint, assecurator habetur pro dimidia parte assecuravisse in navem, et pro dimidia parte in merces (1), quando nempe merces navi impositae sunt. Si in utrumque conjunctim assecu-

(1) Locré op. l. art. 334.

ravit, navis et merces unum totum efficiunt, et
 assecuratio tota valet in navis et mercium partem
 quam assecurator habet; quae distinctio magni
 momenti est, et a viro doct. Pardessus (1), hoc
 exemplo ostenditur. » Mercator assecuravit sum-
 mam 8000 francorum in navem, non tantum va-
 cuam sed et plenam, navi merces non intulit, sed
 partis navis dominus est ad summam 10,000 fran-
 corum: cum haec navis perit, assecurator jus ha-
 bet 8000 fr. petendi. Sed ex contrario si assecu-
 raverit pro dimidia parte in navem vacuum, et pro
 dimidia in merces, assecuratio non amplius valuerit,
 quam ad summam 4000 fr., id est pro ea parte
 navis, quam assecurator habet, dum nullam habuit
 mercium partem.» Pecunia foenore nautico mutuo
 data tantum potest assecurari ab eo, qui mutuo de-
 dit, quia primum in assecurationis contractu re-
 quisitum est, ut illius qui assecurat intersit et ipse
 periculum habeat, quod tantum adest apud eum,
 qui mutuo dedit. Novum jus Belgicum in art. 17
 tit. IX. in hoc casu quoque in polizza exprimi ju-

(1) In opere cours de droit commercial Bruxelles 1833. T. II.
 p. 24.

bet mutui dantis nomen, quamvis sit ipse magister, et navis, qua iter conficitur, magistri et loci, quo destinetur, et etiam ut annotetur pro quibus rebus pecunia adhibita sit. Semper in eam partem assecurari posse, quae superest, dum bodemeriae contractus non totum pretium continet, non est quod moneam. An vita hominis pertineat quod ad assecurationem inter eas res, quae pecunia aestimari possunt, gravis est quaestio, ad quam tamen affirmando respondendum videtur; nam etsi JCtis Romanis assentiamus in l. 3 Dig. si quadr. paup. fec.: »liberum corpus aestimationem non recipere,» tamen hoc in casu tale quid licitum est, nam assecurator non emit sed tantum tenetur damnum assecurato interitu datum resarcire, quod saepissime morte alicujus fieri potest: nam si quis, ut exemplo utar Viri Doct. Backer (1), elapso anni spatio a quodam 1000 fl. accipiet, quibus mortuo interim debitore destituetur, ejus vita assecurato 1000 fl. valorem habet, qui valor tunc omnino assecurari potest. Libertatem, etsi Codex nihil hac de re caverit, omnino etiam licet assecurare, et hoc in casu aut sum-

(1) In Diss. laud. p. 58.

mam certam in polizza exprimere possunt, aut generaliter tantum libertatem assecurare. Priori loco assecutores obligationi satisfaciunt, si summam conventam solvant, licet ea non sufficit ad libertatem redimendam, posteriori loco libertas redimenda est licet pretium enorme sit (1). Secundum principia juris novissimi Belgici art. 27 tit. IX. exposita summa in polizza pro libertate redimenda exprimi debet; et hoc in casu assecurator tantum tenetur eam summam expressam solvere, licet ea non sufficiat ad libertatem redimendam, si contra summa, quae petitur, ut captus liber fiat, minor sit quam summa expressa, id assecuratori prodest, et a sua obligatione solvitur eam minorem summam praestando. Sed quid, si summa in polizza non definita sit, et captus non possit redimi, sive quia nesciunt ubi deductus sit, sive quia praedones recusant eum tradere, sive quia mortuus est? hisce in casibus assecutores nihil praestare debent, quia nemo ad impossibile cogi potest (2).

Praeterea legislator Francicus in art. 342 Cod.

(1) Cf. Benecke in op. laud. T. 1, p. 56.

(2) Le nouveau Valin. p. 402.

Merc. cavit, ut assecuratori liceat suam assecurationem rursus assecurare et assecurationis praemium, licet illud minus vel majus esset, quam assecurationis praemium ipsum. Hac reassecuratione tamen nequaquam assecuratoris conditio assecurati respectu mutatur, nam si assecuratus damnum acceperit, assecurator hoc reparare debet, licet ille nunc regressum habeat in reassecuratorem. Sic etiam secundum art. 355 merces assecurari licet, quae sua natura corrumpi vel diminui possunt: sed speciali sub conditione id in polizza exprimendi, quod si neglexerint, assecurator totum praemium acquirit (1), etsi hae merces damnum acceperint. Vulgariter hoc in casu assecuratores in polizza clausulam faciunt: » *Libera a 3''* vel etiam » *10 pro cento* » secundum mercium naturam, et tunc tantum tenentur ad damnum resarciendum, si eum modum excedit; tunc vero *totum*, non tantum id, quod eas partes *excedit* (2).

Res, in quas assecurari prohibitum est, et quos art. 347. Cod. Merc. enumerat, sunt sequentes: nau-

(1) Locré in op. laud. ad art. 355.

(2) Vid. Benecke op. laud. T. III, p. 36.

lum mercium navi impositarum, lucrum speratum, nautarum mercedes, pecunia sub bodemeriae vinculo commodata, et foenus nauticum summae sub bodemeriae vinculo commodatae. Novissimum jus Belg. in art. 8. tit. IX assecurationes prohibet in mercedes nautarum, in magistri praemium, in naves aut merces, in quarum totum (valorem antea jam summa sub bodemeriae vinculo erat commodata, in objecta, quorum mercatura legibus est prohibita, in naves, quae priora objecta transvexerunt, licet Belgicae vel peregrinae sint. Ex his nunc apparet, quod jam antea annotavimus, lucri sperati et nauti assecurationem secundum jus novissimum Belg. licitam esse, sed quod ad lucrum speratum tamen id observandum est, quod art. 24 tit. IX. praecipit nullitatis sub poena, ut in polizza separatim hujus sperati lucri summa exprimeretur, et etiam ex quibus mercibus.

Magni momenti nunc omnino est definire, quomodo hae variae prohibitiones intelligendae sint. Primum videamus de naulo; hic tantum excluditur illud naulum, quod adhuc mereri debent, qua ex re apparet, naulum acquisitum omnino hic admitti; et naulum nobis videtur tribus modis acquisitum

esse posse, aut si navis iter perfecerit et merces in saluum locum deductae sint, aut si convenierint, ut quocunque rerum eventu naulum solvendum esset, quod omnino iis licet, aut si debitum sit mercium naulum, et illud tamen maris periculo iterum exponatur: id doct. Backer hoc exemplo illustrat (1). »Finge, inquit, navem mercibus oneratam Surynamis Amstelodamum esse destinatum ea conditione, ut definitum ad Amstelodamum usque naulum duplicandum sit, si dictae merces hac navi Petropolin vehantur. Si igitur producto itinere navis Petropolin tendit, naulum non tantum acquisitum, sed etiam maris periculo expositum dici posse videtur.” Eadem quae diximus de naulo, etiam valent de lucro sperato, simul ac lucrum acquisitum dici potest, etiam assecurari licet (2). Nautae etiam impediuntur suas merces assecurare; ratio est, quod si sciant se omnia naufragio amittere, tunc omnes vires intenderent, ut navem salvam retinerent; contra si suas mercedes assecu-

(1) In Diss. laud. p. 66, ubi etiam allegat. Emerigon Ch. 8. Sect. 8, § 3.

(2) Emerigon Ch. 8, Sect. 9.

rare liceret, certi erant se eas salvas habere, quod nequaquam mercaturae prodesset. Sic prohibitio assecurationis pecuniae sub bodemeriae vinculo commodatae tantum se extendit ad eum, qui hanc pecuniam accepit, quia nullum periculum habet; cum illi e contrario, qui pecuniam dedit, omnino licet assecurare, ut jam vidimus. Foenus nauticum, nec ab eo qui pecuniam sub bodemeriae vinculo dedit, nec ab eo qui accepit assecurari potest, quia est lucrum speratum, quod assecurari nequit. Sed praeterea etiam aliae causae sunt, propter quas contractus nulli fiunt, nam proxenetae art. 85 Cod. merc. et notarii, qui iis hac in re aequiparantur, etiam prohibentur hunc contractum inire; porro, quod fere monendum non est, omnes qui arcentur a contractu ineundo, etiam hic non admittuntur. Denique art. 348 Cod. merc. omnem contractum infirmat, ubi assecurator aliquid reticuit vel falso declaravit, quo periculum minuebatur, licet hoc nihil effecerit, ut damnum vel rei assecuratae interitus ex eo nasceretur. Quod ad eos, qui navi gubernandae impositi sunt et eos qui iter cum ea suscipiunt, observandum est, si in Francica (Belgica) regione assecurare velint, ut cognoscementum (connaissance)

Francico (Belgico) consuli relinquant, aut mercatori praecipuo alicui Francico (Belgae), aut etiam loci magistratui, ubi merces navi impositae sunt, ut art. 345 nos docet. Denique hic contractus iniri potest secundum art. 335 in omnia objecta art. 334 comprehensa, vel etiam in eorum partem conjunctim aut separatim, tempore pacis vel belli, antequam vel postquam navis iter suscepit, pro abitu et reditu aut horum alterutro, pro toto itinere vel etiam pro tempore expresso, et denuo pro omnibus itineribus ad navigandum aptis. Si partes pactae fuerint, ut praemium assecurationis augeretur bello superveniente, tunc plane consentimus viro Doct. Locré (1), hoc tempus non computandum esse secundum juris gentium principia, sed hoc in casu belli orti tempus incipere, simulac assecurati hostilia passi sunt, et ex his damnum acceperunt. Quando navis assecurata est pro itu et reditu, haec itinera omnino tamquam duo diversa sunt habenda, quod nobis apparere videtur ex art. 356 Cod. Merc. ubi dicitur

(1) In op. laud. art. 335, ubi etiam allegat Pothier, traité du contrat d'assurance, n°. 80. Emerigon ch. 8, Sect. 3. Valin sur l'art. 7, Tit. 6, Liv. 3 de l'ordonnance de la marine de 1681.

assecuratorem tantum duas tertias praemii partes accipere, si hoc in casu navi redeunti non tot merces impositae erant quam par erat, alioquin enim si unum tantum esset iter, totum praemium acquirere debebat. De conflictu qui dicitur assecurationis, quae pro navis abitu contracta est cum ea, qua de navis reditu cavetur, leges Francicae silent, et nostra in patria difficultatem habere non potest, cum non licet post confectum iter navi merces rursus imponere, antequam priores exoneratae sunt et hujus exonerationis documentum acceperunt. Regula tamen apud Francos valuit: » *Qu'un navire ne peut périr en même tems d'entrée et de sortir* (1). »

(1) Vid. Emerigon, T. II, Ch. 13. Sect. 20.

CAPUT II.

DE RERUM ASSECURATARUM VALORE DEFINIENDO.

Hic valor primum a contrahentibus in contractu definiri potest, et tunc haec definitio tenenda est ab iis, donec probatur hunc valorem non recte esse constitutum (1). Rerum autem assecuratarum summa in Polizza expressa ex fraude major poterat indicata esse vel non; priori in casu locus est art. 336, quo non tantum ad novam aestimationem procedere possunt, sed reus simul criminaliter punitur, posteriori in casu assecuratio valet ad eum valorem, qui apparet navi revera fuisse impositus, pro excedente assecurator tantum dimidiam pro cento acci-

(1) Vid. Le nouveau Valin pag. 407.

pit (1). Si in polizza hic valor peregrina pecunia expressus sit, tunc summa definitur secundum id pretium, quod haec peregrina pecunia in Francia habuit polizze signatae tempore (2). Si eo in loco merces in navem intulerint, ubi mercatura permutatione tantum fit, his negotiis transvectis et nunc permutatione datis transvectionis impensae adduntur, et ita statuitur quodnam pretium res permutatione acceptae habuerint (3). Sed quid, si in polizza rerum assecuratarum valor non definitus sit, ut v. g. fit in iis casibus de quibus art. 337 monet? tunc art. 339 nobis usu venit, qui cavet hoc in casu hunc valorem probari posse facturis aut libris, et hisce etiam deficientibus ultimum remedium adest in rerum peritis, qui secundum importationis locum et tempus definire debent, quid hae res valuerint, additis omnibus vectigalibus et expensis, quas solvere necesse fuerit, antequam navi inferrentur. Quomodo navis magister et quisque, qui navi iter suscepit, rerum ab eo assecuratarum va-

(1) Art. 358.

(2) Art. 338.

(3) Art. 340.

lorem probare debet, capite ^o L. jam vidimus, tunc etiam id probare possunt, instrumento ex quo apparet se legitima vestigalia solvisse, quando nempe res navi intulerunt ex eo loco, qui Francici (Belgici) juris est (1). In Francia clausula valde usitata est in navis assecuratione: » *hanc navem omni tempore et omni loco assecurati itineris pretium in polizza expressum servaturam esse* (2)»; quia dum navis in itinere semper minoris pretii fit, facile quaestiones oriri poterant, ut navis tempore quo periit non tantum valuerit, quam in polizza expressum esset, et igitur ante iter susceptum. Sed id credimus non necesse esse, quia pretium in polizza expressum pro vero habetur, donec contrarium probetur, licet verum sit nunc saepissime fieri posse, ut ab assecuratore pro navi usu labefactata deperdita novae navis valor restituendus sit (3). Codex Francicus hac de re nihil specialiter cavet, sed nostri legislatores in hisce casibus art. 28 statuerunt, ut tunc pretium a rerum peri-

(1) Vid. LOCRIÉ, op. laud. ad art. 345.

(2) Le nouveau Valin, p. 410.

(3) Vid. BENECKE op. laud. T. I, p. 472.

tis de novo melius posset definiri aut diminui. Porro quod ad lucrum speratum, hic etiam multa praecepta inveniuntur, quibus id definiri potest; quod tamen, quippe jure Francico prohibitum, minus ad nostrum propositum pertinet.

CAPUT III.

DE PERICULI INITIO ET FINE.

Plerumque periculi initium et finis in polizza exprimitur, sed si haec omissa fuerint art. 341 Cod. merc. statuit easdem regulas servandas esse, quas art. 328 Cod. merc. exposuit pro grossae aventureae contractibus et eae ita sese habent; in navis aut ejus armamentorum assecuratione periculum incipit, postquam vela ad iter suscipiendum tetenderunt, et finitur postquam navis salva in loco destinationis ancoris vel funibus tenetur. In mercium assecuratione hoc periculum assecuratoris incipit, postquam hae merces navi illatae sunt aut saltem scaphis, quae eas ad navem adferrent, et finitur, si merces salvae

loco destinato ad crepedinem vel ripam exoneratae sunt. Intra quod tempus tamen hae merces exonerari debeant, postquam navis semel salva appulsi sit, lex Francica non statuit. Plerumque quidem id tempus in polizza exprimitur, sed si omissum esset, periculum assecuratoris manet, donec salvae in terram expositae sint, et sic hoc periculum adhuc per longum tempus potest durare, postquam navis salva in locum destinatum advenerit. Novissimum jus Belgicum in navis assecuratione cavit, ut iter assecuratum finiretur 21 dies post adventum (1), aut etiam prius, si merces intra hoc tempus jam e navi essent expositae. Hoc tempus tamen prorogari potest, si hujus prorogationis legitimae causae adsint, quibus magister ita tractus fuit, ne merces exportarentur. Mercium assecuratio intra 15 dies post adventum finitur, aut etiam prius, si intra hos dies jam exoneratae sint, sed id tempus ob eandem quam supra exposuimus causam prorogari potest. Vulgariter igitur secundum haec principia apud nos in posterum naves merces non diu

(1) Art. 34.

retinere poterunt. Idem tempus observatur si exoneratio impediatur, quod tunc numeratur ex exonerationis impeditae die: sic idem etiam obtinet in nauli et lucri sperati assecuratione.

Quod ad mercium assecurationis initium lex Francica et jus novissimum Belgicum etiam valde differunt, cum lex Francica ad hoc periculi initium requirit, ut merces navi sunt importatae, dum novissimum jus Belgicum in art. 36 tantum requirit ut ad ripam sint appositae, unde in navem importarentur. Si assecuratio pro certo tempore inita sit, neque in polizza expressum sit, quando iter incipiet, eodem modo ac alia assecuratio incipit, et igitur postquam vela tetenderunt, aut navi merces impositae sunt, et finitur statuto tempore. Si convenerit, ut magistro liceret varios portus adire, tunc secundum art. 362 periculum mercium statim incipit postquam navi sunt impositae, et quamquam hic art. nihil moneat de eo casu, quo merces per scaphas ad navem afferuntur, tamen hic art. eodem modo mihi explicandus videtur atque art. 328, quo assecuratio jam incipere dicitur, postquam merces scaphis impositae sunt, quae eas ad navem adducerent, et non finitur nisi postquam merces om-

nes aut fere omnes exoneratae sunt (1). In clausula » *onder konvooi* « periculum non incipit nisi postquam navis iis se adjunxit, quae ad eam custodiendam in itinere adfuturæ sunt (2).

(1) Vid. EMERIGON, ch. 13, Sect. 18, § 3.

(2) Vid. PARDESSUS, op. laud. T. II, n°. 778.

CAPUT IV.

DE ASSECURATORIS ET ASSECURATI JURIBUS ET OBLIGATIONIBUS.

Primaria assecuratoris obligatio est solvendi id, quod in Polizza promisit, et vulgo, nisi aliter conventum sit, praestare debet omnia damna et diminutiones tempestate, naufragio sive in alto mari sive in littore facto, impulsione navis alterius casu fortuito, vel si a cursu proposito deflectere coactus fuerit magister, vel in aliam navem transferre merces, jactu, incendio, captu summi imperantis decreto, belli declaratione, repressaliis accepta et denique omnia damna, quae maris fortuna oriuntur (1).

Quid sub damnis ex tempestate aut naufragio

(1) Art. 350.

intelligatur magis notum est, quam ut plura de iis moneamus. Damna, quae ex collisione alterius navis profluerunt, assecurator resarcire debet, sed tantum ea quae casu fortuito, quando nempe exstierunt tempestate aut etiam culpa alterius navis magistri, salvo tamen assecuratoris regressu contra eum, qui damnum dedit, aut etiam contra illum, qui eum navi praeposuit (1). Sed, si casus ipsius magistri navis assecuratae culpa aut negligentia exstitit, assecurator non tenetur, nisi clausulam fecerit, quam Franci *baratterie de patron* vocant, a quo art. 353 assecuratorem liberat, quamquam tamen contrarium convenire liceat. Quod ad itineris navisve mutationem etiam requiritur, ut sit coacta, nam alioquin art. 351 nos docet assecuratorem liberari, et non tantum ei licet, contrario vento aut tempestate illud iter mutare, sed etiam justus hostium metus id efficere potest, et semper hic metus justus praesumitur, quamquam tamen contrarium testimonium hic admittatur. Sic etiam damna ex navis coacta mutatione sive tempestate sive etiam Principis decreto pertinent ad ea pericula, quae assecura-

(1) Vid. POTIER, op. laud. n°. 50.

tor praestare debet: et quando navis per tempestatem cursum tenere non potest, et necesse est ut merces in aliam navem importentur, quam celerrime novam navem pro decrepita navi magister assumere conari debet, qua iter perficiat, etiam eae impensae, ut merces ab una in alteram navem transferantur, ab assecuratore praestandae sunt, quippe quae directe ex maris fortuna profluxerunt. (1) Mercium jactus etiam non fieri debet, nisi summa necessitate, et tunc omnes assecuratores pro ea parte quam assecuraverunt id reparare debent. De incendio, an nonnumquam casus existere possint, quibus magistro licet ipsi navi ignem imponere, multum disputatum fuit, cum hic tantum dicitur, ut assecurator incendium ex casu fortuito praestare debeat, quod igitur ipsius magistri factum excludere videtur (1): sed minus recte ita procedunt, si magister tale quid pro lubitu fecerit omnino assecurator liberatur, interea fieri potest, ut magistri, dum non amplius navem suam contra hostes aut piratas defendere possunt, eam incendiant, ne ita navis in hostium aut piratarum manus caderet: hoc in casu

(1) Vid. Le nouveau Valin, ad art. 350 et POTHIER n.º 53. (1)

assecurator omnino tenetur, quia justa navem comburendi causa adfuit, quin etsi hoc non fecerint navis tamen deperdita fuisset, cum alioquin in hostium manus incidisset, semper justum est efficere, ut hostes non ditiores fiant nostro damno. An navis captura justa vel injusta ab hostibus vel piratis facta sit nihil ad rem facit, quia id damnum maris fortunae annumeratur, quam assecurator reparare debet: sic etiam damna a piratis allata, ex quibus nunc apparet ea facta non inter ista hostilia annumerari, quae ex bello profluunt: licet igitur nunc in polizza clausulam fecerint, qua belli pericula exceperunt, tamen assecurator haec damna praestare debet, quia haec damna periculis maritimis aequiparantur. Ex summi imperantis decreto etiam varia damna oriri possunt, quae assecurator praestare debet, inter ea primum pertinet arrestum, quod a captu ita differt, ut arresto navis in portu retineatur, dum captus in pleno mari locum habet. Haec detentio fieri potest aut in peregrina regione peregrini Principis jussu, aut in ipso portu sui Principis jussu (1).

(1) Vid. POTHIER op. laud. n°. 56.

Si navis in perigrina regione retineatur, distinguendum est, an hoc fit post belli declarationem vel etiam repressaliorum consilio, quod damnum ad assecuratorem pertinet, an tale quid factum est pacis tempore, in hoc casu enim semper spes adest ut navis rursus libera fiat, ad quod acquirendum assecuratus omnia secundum art. 388 intendere debet per illud tempus, intra quod navem derelinquere potest. Omnes impensas tamen, quae ex hoc arresto profluunt assecurator solvere debet, ut sunt v. g. nautarum victualia et mercedes per illud tempus, intra quod navem retinuerunt (1). Huc etiam pertinet quaestio, an ab assecuratore damnum praestandum est, si arrestum navi impositum fuerit, quia merces prohibitas transvexit, quae vulgo sub nomine *contrebande* cognitae sunt, Valin putat talem contractum licitum esse, quod Pothier vehementissime negat, quia quaeque civitas jus habet nonnullarum rerum importationem vel exportationem prohibendi, et nunc non peregrino licet contractum inire, quo hae leges corrumpuntur; talis contractus est illicitus et hanc ab causam nul-

(1) Vid. POTHIER op. laud. n°. 57. *boni quoque sunt* (1)

lum effectum habere potest. Jus novissimum Belgicum in art. 67 hic distinguit, an merces revera pertinent ad eas, quae prohibitae sunt, vel non, et tamen a Principe sunt captae: priori in casu hic assecurator damnum praestare non debet, posteriori omnino, si assecuratus probaverit eas merces assecuratas revera non ad eas pertinuisse, quas Princeps prohibuit, et tamen nunc captae sunt.

Ut jam vidimus ipse Princeps subditorum naves arresto retinere potest, ne alioquin ab hoste capiantur, aut etiam propter alias causas, tunc etiam assecurator hujus morae impensas solvere debet, cum hoc in casu assecurato non licet ipsam navem derelinquere, quia adhuc iter nondum suscepit et tamen magnum damnum capit. Haec autem mora longior vel brevior esse potest, cum aut hujus arresti sublationem expectare debent, aut nonnumquam tantum naves armatas, quae ei in itinere, ut salva in locum veniret, adessent. De praemio augendo, si pacis tempore pro parvo pretio assecuraverint et mox bellum supervenerit, in Cap. I. jam locuti sumus, ita ut id nunc hoc loco tacite praeterire possimus. Caeterum huc pertinet quaestio an assecurator etiam illas impensas solvere debeat,

quas assecuratus solvit, ex illo Principis decreto, quod vulgo *quarantaine* dicitur, ad quam quaestionem nobis affirmando respondendum videtur cum Doct. Nykerk. Art. 350 enim inter varia assecuratoris pericula etiam illud damnum enumerat, quod Princeps rei assecuratae intulit (1). Per quod tempus omnia haec pericula assecuratores praestare debent, non absolute definiri potest, cum id saepe pendet, an in navi vel in mercibus assecuratio inita est, nam mercium assecuratio multo prius incipit, quam navis assecuratio (ut in Cap. III. exposuimus). Sic assecuratio post certum tempus et pro certo tempore iniri potest, in quibus periculi initium et finis semper diversum est pro pacto inito, secundum quod id semper definiendum est.

Contra assecuratus tenetur, dum contractum cum assecuratore inivit ei omnia dicere, quae sua ad recte periculum definiendum interesse poterant, et licet haec reticentia vel falsa in polizza declaratio nihil effecerit ad damni periculum diminuendum,

(1) Vid. Porro Diss. Inaug. Doct. s. E. NYKERK, de periculo assecuratoris oriundo ex cautelis avertendae contagionis causa adhibitis (*quarantaine*). Lugd.-Bat. 1823, ubi hanc quaestionem copiose exposuit.

tamen contractum vitiat. Porro assecuratus, ut ab assecuratore indemnus servetur, si damnum maris fortuna acceperit, probare debet revera ea bona adfuisse, in quae assecuratus est, et etiam ea damnum accepisse (1) denique instrumento art. 225. praescripto, ut navis revera ad iter faciendum apta esset, antequam illud susciperet. Hae sunt vulgares assecurati et assecuratoris obligationes, quae tamen multis in casibus limitantur. Sic assecurator damnum reparare non debet, et tamen praemium acquirit, si navis cursum mutaverit: multum hic igitur pendet a recte definiendo quid sit cursus mutatio, qua in re Casa Regis (2) nobis obvenit, ubi legitur, »mutari iter dinimus, cum capitaneus »retento semper primo proposito et destinatione in »accessoriis totaliter illum non sequitur, mutando »viam de recta in indirectam, vel plures scalas »pluresque portus attingendo, animo tamen et intentione prosequendi viagium usque ad metam destinatam.» Non quaevis igitur cursus mutatio assecuratorem liberat, sed tantum voluntaria, saepissime enim adverso ventu vel aliis causis navis ma-

(1) Art. 383.

(2) Disc. 67, no. 23 et seq.

gister cogi potest, ut paulisper cursum mutet, et etiam multas alias portus intraverit, quam sibi proposuit, quo in casu assecurator omnino tenetur. Itineris et navis mutatio voluntaria etiam assecuratorem liberant, ne damnum praestare debeat, imo totum praemium acquirit postquam assecuratorum pericula semel inceperunt. Sic etiam non tenetur ad damna resarcienda, quae ex ipso assecurati facto orta sunt, et quidem ita liberatur ut ne pacto quidem id excludere possint secundum L. 27. § 3 Dig. de pactis, ubi dicitur » nulla pactione effici « potest ne dolus praestetur»: quando igitur culpa assecurati vel magistri damnum evenit, assecuratores non tenentur. Diminutio mercium ipsa sua natura etiam non pertinet ad pericula, quae assecuratori incumbant, ut jam vidimus Capite I, et quidem non tantum non tenentur, sed etiam si assecuratus illud non indicaverit, totum praemium assecurator acquirit (1), etsi maris fortuna hae merces diminutae sint: quae regula juris tamen magna cum cautione adhibenda est, quia damnum, quod merces sua natura diminutioni obnoxiae acceperunt, etiam

(1) Art. 354.

ad pericula assecuratoris pertinere potest ut v. g. apparet in animalium assecuratione, haec enim sua natura morti exposita sunt, sed nonnumquam tamen ex tempestatis aut alius maris fortunae haec mors sequela esse potest, quod assecurator, quippe ad ejus periculi damna pertinens, omnino resarcire debet.

Importationis periculum etiam non pertinet ad assecuratorem, a quo principio jus Nov. Belg. in art. 36. tit. IX. deflectit, ubi statuitur assecuratoris mercium periculum incipere postquam merces in crepedinem deductae sunt, unde in navem importari debent, hoc periculum igitur non ipso jure ad assecuratorem pertinet, sed tamen hodie secundum jus Francicum clausulam facere possunt, qua id efficitur, nam omnino id periculum intelligitur sub voce baratterie de patron, quam art. 553. expressis verbis sinit. Haec patroni (id est magistri navis) baratteria secundum jus novissimum Belgicum etiam ipso jure pertinet ad assecuratorem, quo igitur rursus longe a jure Francico discedit, quamquam si in bodemeriam assecraverint etiam id non praestare debeant. Hac clausula igitur exonerationis et importationis periculum in se suscipiunt, salvo tamen eorum regressu con-

tra magistrum navis, si dolo vel culpa effecit assecuratorem damnum accepisse. Sic etiam assecurator non amplius tenetur, licet hanc clausulam fecerit, quam pro iis in quae magister deliquit tamquam homo privatus (1), quod idem etiam de aliis nautis dicendum est.

Assecurator etiam vulgariter non praestare debet eas pecunias, quae vectigalium nomine solutae sunt (2), quippe quae non pertinent ad ea pericula, quae art. 350 enumeravit, quod tamen nonnumquam fieri potest, si navis v. c. tempestate aut alia causa coacta fuerit portum intrare, et hinc etiam vectigalia solverit, in quam alioquin non intraverit, si tale quid non evenisset, tunc omnino hae expensae profluunt ex maris fortuna, et igitur etiam ab assecuratore solvendae sunt (3). Propter eandem regulam assecurator non tenetur mulctasolvere, in quas naves incidunt vel merces assecu-

(1) Le nouveau Valin, p. 487.

(2) Art. 354.

(3) Vid. LOCRÉ op. laud. ad art. 354. POTHIER op. laud. n.º 67.

Valin in art. 30, Tit. 6, Lib. 3, de l'ordonnance de la marine de 1681. EMERIGON op. laud. Ch. 12, Sect. 49. Jus noviss. Belg. etiam has impensas expresse assecurare sinit in art. 22, Tit. IX.

rati facto, si aliquid reticuerit, ita faciendo sperantis minora vectigalia solvere, tunc etiam id damnum non iis annumeratur, quae art. 350 continet, et assecuratus tunc ipse id pati debet. Sed quid, si assecuratus nesciverit, merces quod ad exportationem vel importationem, in quas assecuravit, esse prohibitas et hanc ob causam damnum accipiat? tunc etiam ipse id pati debet, quia profluit ex suo proprio facto, ad quod assecurator numquam tenetur, et quisque mercator omnia scire debet, quae ad suum negotium pertinent. Si et assecuratus et assecurator sciverint mercium assecuratarum exportationem vel importationem prohibitam esse, contractus non valet (1), quippe juri patrio contrarius, et igitur nec unus nec alter tenetur ad obligationem praestandam; quamquam, si semel obligationem solverint, id non jus det ad praemium aut pecuniam pro damno solutam repetendam, quia solvendo contractus nullitatem sustulerunt. De assecuratione mercium ipsa sua natura diminutioni obnoxiarum jam locuti sumus, sic etiam si assecuraverint pro abitu et reditu simul, et navis re-

(1) Vid. EMERIGON, T. I, ch. 8, Sect. 5.

diens merces non retrodixit, aut saltem non tot, quam par erat, quo in casu assecurator duas tertias partes secundum praemii conventi portionem accipit. Magni momenti igitur est ad art. 357 statuendi, quomodo hae duae tertiae partes secundum praemii conventi portionem numerandae sunt: nam lex hoc statuendo assecuratum indemnem servare voluit, et hanc ob causam ei dedit tres sextas partes pro abitu et unam sextam partem pro reditu; quia assecuratus nihil aut saltem non sufficientes merces retroducendo suae conventioni non satisfacit. Vir Doct. Locré hic quatuor casus enumerat, in quibus omnibus, eo modo quo vir Doct. has duas tertias partes numerat, ut mihi saltem videtur, assecurator pro eo ut indemnus servetur magnum damnum capit, si hae duae tertiae praemii conventi partes numerantur secundum eam mercium quantitatem et valorem, quem navis transtulit; dicit hic quidem solum casum, in quo assecurator nihil injustum patitur, esse si haec quantitas duas tertias partes summae prius conventae aequiparat, quod tamen percipere non possum. Immo si secundum suam rationationem in exemplo ab eo proposito procedamus, assecurator, qui in 24000 florenas assecuravit

1200 florenarum praemio pro abitu et reditu, dum navis rediens tantum duas tertias partes summae conventae transtulit, 533.33 $\frac{1}{3}$ fl. acciperet, quod omnino durum esset, periculum enim adfuit usque ad 18000 fl. valorem, et tamen legislator ut jam diximus id in commodum assecuratoris statuit, qui ita hunc art. explicando semper damnum acciperet, quae mens legis numquam fuit. Aliam viam igitur secundum l. 19 Dig. de legg. ingrediendum est ubi dicitur: » ut in ambigua voce legis ea potius accipienda » est significatio, quae vitio caret, praesertim cum » etiam voluntas legis in hac colligi possit. » Ordonnantia maritima a. 1681 (1) assecuratori praemii conventi duas tertias partes dedit quando navi redeunti non satis merces impositae erant: si hae merces tamen eas duas tertias partes excederent, non tantum praemii conventi duas tertias partes acquisivit, sed pro ea parte, quae navi plus illata fuit, adhuc aliquid praemii acquirebat usque ad eam mercium summam, quae navi super illas duas tertias partes imposita fuit, secundum eam numerationem, quam pro tota summa secuti

(1) Civ. 3, Tit 6, art. 6.

sunt, quod aequum est, dum ita assecurator revera indemnitas servatur, et igitur etiam hodie haec regula servanda est (1). In fine quidem hujus art dicitur, ut partes aliam conventionem facere possint, sed hanc ob causam hic art. numquam in assecuratoris detrimentum explicari debet.

Ut assecurator teneatur ad damnum rebus assecuratis acceptum resarciendum, assecuratus probare debet eas revera tanti pretii fuisse contractus initi tempore, quam quanti assecuratae sunt: duobus modis tamen fieri potest pro majori pretio assecuratum fuisse, quam quod revera periculis expositum fuit, aut mala fide aut bona fide. Si mala fide pro majori pretio assecuratum fuerit, quam revera maris periculis expositum fuit, et sciens assecuratus tamen postea, si res perierint vel damna acceperint, pro eo pretio restitutionem petit, quod etiam fit cum plures assecuratores res pro toto pretio assecuraverunt, et nunc a quovis post damnum acceptum restitutionem petit, tunc contractus claudicat et assecurati respectu nullus fit, quamquam assecurator suum praemium omnino retineat, si jam acceperit, aut

(1) Vid. LOCKÉ op. laud. ad art. 356 in fine.

alioquin petere possit (1). Sicuti mala fides numquam praesumitur, sed semper probanda est, ita etiam hoc onus assecuratori incumbit (2); qua fraudis probatione non tantum suum praemium retinet, sed etiam poenae criminali locum facit, ad illum puniendum qui fraudem commisit (3); assecuratoris enim non interest an assecuratus ipse vel alius pro eo fraudem commisit, sed tantum an fraus in rerum assecuratarum pretio statuendo adfuit, et ita majus periculum habuit, quam licitum erat; ut assecuratio enim valeret, necesse erat pretium assecuratum adfuisse. Dolus tamen apud utramque partem adesse potest, si ambo scientes pro majore pretio assecuraverunt, quam quod res assecuratae valerent, ex g. si quis assecuvarit pro 100,000 fl. in res quae tantum, 20,000 valebant, talis assecuratio non valet, quia ut jam vidimus assecurationis primarium requisitum est, ut valor in quem assecuratur revera navi insit, et ita ab assecurationis natura plane deflecteretur, immo etiam in

(1) Art. 357.

(2) Vid. POTHIER op. laud. n. 78.

(3) Art. 336.

aleatoriorum contractuum speciem mutaretur, quae art. 1965 Cod. Civ. plane vetatur. Quid nunc juris? et assecurator et assecuratus sciverunt se contra jus egisse (1), an assecurator praemium conventum petere potest, et assecuratus mercium valorem in polizza nimis magnum statutum? Pardessus (2) in hoc casu dicit, quia contractus usque ad id pretium effectum producere non potest, hunc contractum ad legitimum pretium esse reducendum, quo assecurator salvae navis reditu minus pretium acciperet et assecuratus damni restitutionem, si navis perierit, vel damna in assecurato itinere acceperat usque ad rerum assecuratarum valorem, ad quam reductionem se invicem cogere possunt, sed si unus vel alter illegitimo contractui satisfecit, postea non repetere potest, quod nimis solvit, quia tunc illius actio sui ipsius dolo niteretur, quod absurdum est, solutione igitur suo reducendi juri renunciavit. Sed etiam bona fide fieri potest, ut majus pretium assecuratum fuerit, quam

(1) Hanc ob causam art. 336 locus non esse potest, quia hic tantum dicitur, quid juris sit, si assecuratus fraudem commisit.

(2) Op. laud. n°. 877.

quod navi illatum fuit v. c. cum quis sperans tali navi tantum pretium allatum iri, id assecurat, cum tamen postea apparet tale pretium non in navi adfuisse, aut etiam si epistolam acceperit e loco, ubi merces navi impositae sunt, in qua ei pretium majus erroris causa indicabatur, quam quod revera fuit, tunc is qui pro tali pretio assecurat, bona fide agit, neque igitur hanc ob causam contractus ab assecurati parte nullus fit, sed nunc reductionem ad justum pretium petere potest, quando postea percipit id nimis magnum fuisse, et ita etiam praemium, si adhuc non solvit usque ad summam, quae navi illata fuit, reducere, aut si jam solvit, id quod nimis praemii loco solvit, repetere potest, quamquam assecuratus assecuratorem indemnem praestare debeat, ei unum dimidium pro cento solvendo pro ea summa, quae justum pretium excessit, quia nimirum pro ea parte assecurator praemium non accipit. Quomodo justum pretium definiatur, jam Capite II vidimus, a quo recte definiendo hic multum pendet, ut etiam si fraude plus quam par erat assecuratum fuerit. Idem obtinet, si plures simul pro nimis magno pretio assecuraverunt, tunc omnes illam

reductionem, quae *ristorno* vocatur, sinere debent, et pro justum pretium excedente tantum unum dimidium pro cento, ut indemnes servantur, accipiunt; hoc tantum locum habet, si omnes simul in easdem res assecuraverint, alioquin quando unus post alterum id fecit, et prior jam totum pretium assecuravit, aut etiam priores, hi totum praemium conventum acquirunt, cum posteriores tantum dimidium pro cento accipiunt pro ea summa, quam assecuraverunt, et quae nunc tamen non periculis exposita fuit, ita aliquid adipiscuntur, quo indemnes servantur. Sic etiam contractus eodem modo reducitur, si nihil navi impositum fuerit, quamquam et hoc in casu eadem regulae quod ad bonam vel malam fidem admittendae sunt, quas exposuimus, si pro nimis magno pretio assecuratum fuerit. Necesse etiam est, ut non tantum justum pretium navi illatum fuerit, sed etiam ut eadem merces adfuerint, quae speciatim et nominatim in polizza expressae sunt, et in quas assecuraverunt, alioquin si aliae iis impositae fuerint, assecurator non teneretur ad damnum quod iis accedit reparandum, quia tunc dicere poterat alias res damnum accepisse, quam quas assecuravit;

hic igitur nunc etiam reductio esse potest, quam et assecurator, qui ad damnum reparandum cogatur, et assecuratus bona fide petere possunt, salvo tamen assecuratoris jure, ut ab assecurato indemnitas praestetur.

Ut jam vidimus, primum in assecuratione requisitum est, ut res adsit, quae assecratur, et etiam ut haec res itineris periculis exponatur, et quidem iis periculis, quae in polizza expresserunt, aut aliter iis, quae art. 350 enumerat, cum id non fit, iter interruptum dicitur: quod v. g. locum habere potest, quando navis exercitores melius putaverunt navem ad alium locum mittere, antequam iter suscepit, quam quem primum sibi proposuerunt, aut etiam si non tot merces invenire vel accipere possunt, quibus navem implerent, et hanc ob causam etiam iter propositum non suscipiunt. Interrupto nunc hoc itinere assecuratus tantum dimidium pro cento indemnitatis causa assecratori solvere debet (1), quo contractus nunc totus redu-

(1) Art. 349. Jus novissimum Belgicum in art. 44, Tit. IX, idem statuit, si assecratio inita fuit pro majori praemio quam unum pro cento, pro minore assecrato, si pro minore praemio assecraverunt, dimidiam praemii partem assecrator retinere potest.

citur: multum hic ut semper in assecurationis contractu pendet ab eo, quas clausulas in eo partes fecerunt, si v. g. quis, qui in navem tantum assecuravit ea conditione, ut ejus pericula ad eum pertinerent, postquam navi merces illatae sunt, totum praemium acquirit, postquam hae merces navi impositae sunt, licet haec navis numquam iter susceperit (1). Neque tantum quod ad mercium naturam ipsae contractus litterae tenendae sunt, sed etiam quod attinet ad naves, in quibus imponi conventum erat, ita ei, qui assecuravit v. g. merces usque ad 4000 florenorum valorem ea conditione, ut in quatuor naves A. B. C et D. usque ad 1000 florenorum pretium imponderentur, non licet omnes has merces in unam aut alteram navem simul imponere, aut in minorem numerum, sed in singulas naves merces usque ad 1000 florenorum valorem inducere debet assecuratus: quod si non fecit et in unam harum navium, omnes merces usque ad 4000 fl. intulit, quae postea etiam cum aliis tribus perit tantum ab assecuratore 1000 fl. petere potest, quod pretium cuivis navi im-

(1) PARDESSUS op. laud. n. 872.

ponendum fuit, dum assecurator aliarum 3000 fl. ducentesimam indemnitis causa acciperet, quippe hujus pretii merces secundum contractus sensum, assecuratoris respectu nullis periculis expositae fuerunt (1), quod igitur contractum ita vitiat, ut ad secundum polizzam justum pretium reduci debet.

Non tantum pro itinere tam pro abitu quam pro reditu navis assecurari potest, sed etiam pro certo tempore in itinere, quo praeterlapso rursus assecurari licet (2): hic tamen quaestio oritur, si quis pro certo tempore tribus mensibus v. g. assecuraverit, et post hoc tempus novam assecurationem iniverit, nihil autem postea de navi audiverint, ita ut nesciant an ante vel post has menses periit, quis nunc ad damnum restituendum cogi possit, an ille qui prius an qui posterius assecuravit? secundum nostram sententiam hoc onus illi incumbit, qui prius assecuravit ad absentis exemplum, qui tempore quo absens coeperat esse mortuus habetur. Idem etiam dici potest de navi cujus eventum nesciunt: porro, qui damni resarcitionem ab assecuratore pe-

(1) Art. 361.

(2) Art. 363.

tere vult, probare debet res, in quas assecuratum fuit, revera adfuisse, quod de tempore, quo posteriores assecuraverunt probare nequit, neque igitur ab his damnum repetere potest (1), quod onus priori incumbit, cui solum id probare potest, nisi postea epistolas accepit navem post hos 3 menses adhuc salvam visam fuisse, nam tunc prior assecurator liberatur et posterior tantum tenetur, quia navis tunc periit in eo tempore, pro quo assecuraverunt.

Quando priori in loco assecurati nihil de navi post abitum audiverunt, et post statutum tempus eam rursus assecurant, hisce postremis assecuratoribus ducentissimam solvere debent indemnitis loco pro ea summa, quam assecuraverunt, quippe haec summa assecurationis contractus sensu nunquam periculis exposita fuit. Non tantum si iter assecuratum longius extendatur, assecurator totum praemium acquirit, sed etiam quando brevius fit quam convenerunt (2), quod ita extendi potest, ut praemium ab assecuratoribus acquisitum sit, si

(1) Vid. Le nouveau Valin ad art. 363.

(2) Art. 364.

navis magister sponte redeat in eum locum unde abiit, quod tamen sponte debet fieri, quia cum tempestate aut alia causa coactus fuit, ut rediret, et postea rursus iter suscipit, hujus itineris pericula omnino ad assecuratorem pertinent.

Ut jam diximus, non tantum necesse est, ut res adsint assecurationis contractus initi tempore, sed etiam ut periculis exponantur, hanc ob causam lex (1) omnem assecurationem nullam declarat, post rerum assecuratarum interitum aut salvum adventum initam, si praesumptio existit assecuratum rerum, quas assecuravit, interitum scivisse aut assecuratorem eorum salvum adventum: cum tamen saepissime fieri posset, ut id probari nequeat, lex has regulas statuit (2): praesumptionem adesse, si rei eventus nuncius ad locum assecurationis pervenire potuerit unius et dimidii milliarii itinere facto per singulas horas: ex hoc nunc apparet, quanti momenti sit in polizza ipsam diei horam exprimere, qua contractum iniverunt, secundum quam nunc facile apparet, utrum contractus hac praesumptione adhuc valet nec ne; quod omnino nunc aequius

(1) In Art. 365.

(2) In Art. 366.

fieri potest, quam si secundum art. 332 tantum in polizza scripserunt illum contractum ante vel post meridiem initum esse, hoc in casu tamen ultimum hujus temporis spatii statuendum est, tamquam verum contractus initi momentum, secundum quod praesumptio, an contractus valet, nec ne, numeranda est (1). Haec praesumptio etiam non numeratur ab eo loco, ubi fortasse navis in medio mari periit, sed ab eo loco, ubi primum damni nuncius venit, aut si fortasse in littore dejectus sit, ab hoc loco illud milliarium et dimidium de quo in art. 366 agitur numeratur. Praeter hanc praesumptionem tamen etiam alia testimonia adduci possunt, quibus rerum salvum adventum probant, cujus verum momentum semper patet ex scripto, quod magister secundum art. 242 facere debet, in quo etiam necesse est, ut id annotetur, aut quibus rerum interitum ante assecurationem initam probare possunt, etiam intra brevius tempus quam praesumptio admittitur, licet contrarium testimonium prohibeatur, quo assecuratus probare vellet se rerum interitum intra hoc tempus praesumptioni definitum nescivisse, aut asse-

(1) Vid. LOCKÉ op. laud. ad art. 368.

curatorem rerum saluum adventum; haec praesumptio est juris et de jure, quae extinguere nequit, et parti contra quam pugnat non licet contrarium probare (1). Si post hoc tempus intra quod praesumptio oritur, contractum assecurationis iniverint, hic contractus propter hanc praesumptionem claudicat et nullum effectum producit. Sed praeterea etiam contractus nullus est, si assecurator probare possit assecuratum rerum assecuratarum interitum scivisse jam prius quam praesumptio admittetur; hanc ob causam assecuratus assecuratori nuncios vel bonos vel malos de rebus assecuratis dicere debet, dum contractum assecurationis inire vult, ut ipse assecurator de earum verisimilitudine judicare possit, et non pro parvo praemio magnum periculum in se suscipiat (2). Jus novissimum Belgicum in art. 25 tit. A. non certum tempus definit, intra quod praesumptio oritur, sed judici facultatem dat definiendi an sat longum temporis spatium praeteriit, ut rerum eventum scire potuissent. Cum tamen bona fide, saepe post hoc tempus intra quod praesumptio oritur, hunc contractum inire potuissent,

(1) Vid. POTHIER des obligations, nb. 840 et 841. (2)

(2) Vid. BENECKE op. laud. T. III, p. 114. (3)

lex (1) contrahentibus libertatem dat huic praesumptioni renunciandi, sive contractum bonis vel malis nunciis ineundi, quod eodem redit, hoc in casu contractus non claudicat, si post hoc praesumptionis tempus initum sit, sed tantum nullus declarari potest testimonio, quo legitime probatur assecuratam ante initum contractum rerum interitum scivisse, aut assecuratorem rerum saluum adventum, et hîc nunc regula valet, quod omnes sciunt, etiam assecuratum et assecuratorem scivisse censerî. Priori in loco tantum explicavimus, quomodo assecurationis contractus post rerum assecuratarum eventus cognitionem rescindi potest, sed luculenter apparet: si scientes tale delictum commiserint hoc non impune posse fieri; hanc ob causam lex (2) statuit, ut is qui fraudem commisit, quae postea probata est, puniretur dupli conventi praemii solutione (salva tamen adhuc poena correctionali) cui dupli praemii solutioni tamen non aliter locus est, quam si fraus probata sit, neque igitur sola praesumptione infligitur (3). Por-

(1) In art. 367.

(2) In art. 368.

(3) Vid. POTHIER, op. laud. n° 24, ubi contrariam Valini sententiam refutat.

ro assecuratus cautionem aut contractus remissionem petere potest, si assecuratus ita obaeratus fiat, ne amplius sua debita solvere possit et ita rite declaretur; contra assecuratus idem jus habet si assecuratus non amplius solvere possit (1). Praeter haec jura assecuratus nonnumquam jus habet totam rem assecuratam derelinquendi, si magnum damnum acceperit, sed quia in sequenti capite de hac derelictione speciatim dici nobis proposuimus, hîc non plura de hoc argumento monebimus. Omnia jura, quae superiori in loco tam assecnrati quam assecratoris enumeravimus, etiam pertinent ad eos, qui simul pro iisdem rerum periculis et eodem tempore assecraverunt, et quisque assecuratus pro sua parte praemium solvere, sicuti quisque assecrator pro sua parte damnum resarcire debet. Sic expositis juribus, quae assecrati habent variis in casibus, nunc nobis inquirendum manet, quomodo assecuratus agere debeat, ut suam actionem salvam retineat. Assecuratus avariae actionem perdit, si merces, quae deteriores factae sunt, sine protestatione acceperit; neglecta enim hac protestatione et mer-

(1) Art. 346.

PLATE (I)

(2) *Vib. vulnificus* sp. nov. no. 263.

cibus acceptis, postea non apparere potuisset, utrum merces deteriores factae sunt in itinere an postea in assecurati aut negotiatoris mandatarii horreo: neque sufficit ut protestationem faciat, sed fieri debet intra viginti quatuor horas, postquam merces acceperunt, et intra mensem post hanc protestationem, assecuratorem in jus vocare debent, salva tamen dilatione quam art. 73 et 74 Cod. de Meth. proc. praescribunt, si procul habitent. Haec actio ita instituta nunc per 5 annos valet (1), qui anni numerantur a tempore quod in polizza tamquam rerum contractus initi punctum temporis statuitur, et ita juri communi derogatum est, quod vult ut actionis praescriptio quae a fortuito casu pendit, non inciperet nisi a tempore quo eventus certus factus est, dum hîc e contrario, praescriptio numeratur a tempore quo contractum iniverunt, quo tempore rei eventus incertus debet esse (2). Priusquam tamen assecuratus avariarum actionem intendere potest, probare debet res in quas assecuratum est pro eo pretio in navi adfuisse, dum hae res damnum acceperunt. Assecurator contra

(1) Art. 432.

(2) Vid. PARDESSUS op. laud. n°. 863.

praemium tantum ab assecuratore petere potest pro quo privilegium habet in navi (1), et quod omnino patet, assecuratus stricte assecurationis polizze debuit satisfacere, ut assecuratorem ad damnum resarciendum cogere possit, alioquin secundum sua jura supra exposita, plurimas exceptiones quibus se a solvendo liberat, proponere ei licet.

(1) Art. 191.

(1) Vid. noxon in princ. Sect. III, Tit. de Assecut. et (1)

CAPUT V.

DE DERELICTIONE.

§ 1.

Quid sit derelictio et quando fieri possit.

Derelictio est ille actus, quo assecuratus certis in casibus lege definitis, assecuratori rerum assecuratarum dominium tradit, et summam in assecurationis contractu expressam petit (1). Assecurator se obligavit ad assecuratum pro praemio soluto indemnem praestandum, sed nunc fieri potest, ut maris fortuna omnes res assecuratae aut fere omnes

(1) Vid. ROGRON in princ, Sect. III, Tit. de Assecurat.

pereant, tale magnum damnum Franci vocant *sinistre majeur*: minus autem damnum, quo res assecratae tantum deteriores fiunt, vocant *sinistre mineur*. Priori in loco assecurato licet omnia sua jura in res assecratas, quae nunc maris fortunâ fere perierunt, assecratori tradere, et ab eo petere, ut totam summam in polizza expressam solvat; et id derelictio dicitur; posteriori in loco tantum ab assecratore petere potest, ut damnum, quod res assecratae acceperunt, resarciat; et haec, qua illam resarcitionem petunt, avariarum actio vocatur, de qua capite IV. pluribus egimus.

Neque tamen pro lubitu assecurato licet res assecratas, quae fortunâ deteriores factae sunt, derelinquere, aut tantum avariarum actionem instituere contra assecratorem, sed lex speciales hos casus enumerat, in quibus haec derelictio fieri possit (1), et sunt sequentes: si navis capiatur aut naufragium faciat, aut in littus cum fractura impingatur aut ex maris fortuna navis innavigabilis facta sit, aut peregrini Principis arresto praeclusa; aut si res assecratae usque ad tres quartas partes dete-

enim est ut assecratus res assecratas in hoc casu

(1) In Art. 369. non amplius in sua potestate habere

riores factae sint, aut etiam sui Principis decreto, postquam iter semel incepit. Hi soli sunt casus in quibus assecurato licet navem derelinquere, et nullus alius casus admittitur, quod ex art. 371, expressis verbis apparet, qui omnia alia damna avarias vocat, quae igitur avariarum actione sunt repetenda.

§ 2.

De navis captura.

Navis captura non semper et indistincte assecurato jus dat res assecuratas derelinquendi; fieri enim potest, ut navis semel capta recipiatur, aut ab ipsis nautis, aut etiam a suae regionis nave, aut etiam redimi possit: omnibus hisce in casibus navis capta est, neque tamen assecuratus eam derelinquere potest assecratori, postquam eae rursus captae et assecuratus eas in suam potestatem recepit; nisi eas jam statim assecratori dereliquisset, postquam de captura nuncium acceperat. Necesse enim est ut assecuratus res assecuratas in hoc casu non amplius in sua potestate haberet, dum eas as-

securatori dereliquerat (1), salva tamen avariarum actione, qua damna, quae ex hac captura orta sunt, ab assecuratore repetere potest. Semel tamen propter hanc capturam navis assecuratori derelicta, et qui hanc ob causam etiam assecurato summam polizzâ comprehensam solvit, assecuratus nullum amplius jus in res assecuratas habet, quod tantum jus nunc in assecuratorem derelictione translatum est, et hanc ob causam etiam rerum derelictarum dominus factus est. Ab hoc inde tempore, assecurator ipse omnia damna ferre debet, quae res assecratae postea acceperunt, et licet navis postea libera facta sit, assecurator jus habet assecuratum cogendi, ut eam recipiat, quamquam omnes contractus de hac re cum assecurato iniri possint, qui cum domino, qualis nunc assecurator factus est. Quod ad redemptionem quippe, quae saepius locum habere possit, lex plura praecepta dat: saepissime non facile est assecuratori navis capturam nunciari, antequam assecurati ipsi et praesertim navis magister, qui omnia intendere debet ad navam salvam et liberam retinendam, jam navem liberam rede-

(1) Vid. PARDESSUS op. laud. n. 838.

merat, tunc simul audiunt navem esse captam et redemptam: pecuniae vi saepe naves a vinculis quibus detinentur liberantur: sed nunc navem non indistincte assecuratori derelinquere, aut summam pro redemptione assecuratus ab eo petere potest, sed assecuratorem rogare debet, an summam in polizza conventam solvere velit, et tunc omnino res assecuratae omnes ei derelinquuntur, aut summam pro redemptione solutam. Hoc in casu, si assecuratus redemptionis pretium solvere velit, etiam post hanc solutionem, omnia damna resarcire debet, quae in polizza praestare promisit. Ut tamen, quod ad redemptionem, recte procedant, assecuratus assecuratori dicere debet, quam celerrime potest, pro quo pretio navis libera facta sit (1), quod nisi fecerit, id actionem praebere poterat assecuratori, qua repeteret ab assecurato omnia, quae ejus intererant, et quae damna ex ipsius assecurati facto profluerunt (2). Assecurator, cui redemptio ab assecurato nunciata est, debet intra 24 horas, postquam id rescivit, aut hanc redemptionem accipere aut non accipere, hae 24 horae tamen pro tribus milliariis uno

(1) Art. 395.

(2) Vid. PARDESSUS op. laud. n°. 839.

die augentur, si assecurator longe remotus ab assecurato habitet: neque necesse est, ut expresse declaret se hanc redemptionem nolle accipere, cum lex requirit, ut id intra praescriptum tempus fiat; assecuratoris silentium hanc ob causam tempore praeterlapso pro renunciatione habetur, atque igitur nunc summam in polizza conventam solvere debet: rerum assecuratarum tamen nihil petere potest (1). Quod si assecurator redemptionem acceperit (quod Franci vocant *la composition*), statim tantam pecuniam solvere debet, quantam assecuratus solvit, ut navem redemerit, et nunc navis in ea conditione restituitur, qua fuerat ante capturam, et ita assecurator post hanc redemptionem omnia damna reparare debet, quorum pericula secundum contractum in se suscepit. Exemplo id explicare studebimus: Cajus, Titio assecuravit merces ad valorem *f* 100,000: hae merces captae sunt, sed pro *f* 50,000 a Titio redemptae: si Cajus nunc redemptionem recusat, Titius ipse has *f* 50,000 solvet, sed nunc a Cajo *f* 100,000, ad quod pretium assecuravit, petere potest, et Cajus nihil horum mercium acquireret, dum

(1) Art. 396.

in caeteris derelictionibus rerum dominus fit, cujus rei hîc exceptio datur, quia, quamvis totum praemium solvere debens, nihil tamen harum mercium acquirit. Contra si redemptionem acceperit Cajus, f 50,000 solvet, et prior assecuratio manet; quando nunc merces salvae in locum destinatum veniunt, Cajus suae obligationi satisfacit hasce f 50,000 redemptionis pretium solvendo, cum alioquin f 100,000 solvere debuisset; sed jam si merces de novo post redemptionem damna acceperunt, ea ad rerum pretium nempe f 100,000 resarcire debet, neque solutam f 50,000 summam afferre potuerat, ut ita suum debitum diminuat. Redemptionis pretii solutione aliquomodo novum contractum inivit: quomodo nunc fieri potest, ut assecurator plus restituere debeat, quam res assecuratae ab initio valuerunt.

§ 3.

De derelictione ex naufragio.

Quamquam generatim voce naufragii, tam navis interitus in medio mari, quam ejus jactura, quae

vel ipsius vetustate vel tempestate, vel eo quod rupibus vel littori impacta sit, significetur, hîc tantum agemus de eo naufragio, quod in medio mari locum habet, cum de aliis naufragii speciebus in sequentibus §§ dicendi locus erit. Sic fluctuum et ventorum vis, aut etiam aliae maris fortunae navem ita rumpere possunt, ut fere non amplius ejus vestigia remaneant: tale revera naufragium esse debet, ut derelictioni jus dare possit; cum si navis tantum damna in mari ex tempestate acceperit, haec avariis annumerantur, quae alio modo resarcienda sunt, multo ampliore sensu hîc igitur naufragium accipiendum est, quam in art. 350. Cod. Merc. ubi assecurator tantum damna ex tempestate orta reparare debet; neque hoc in casu assecurato licet navem assecuratori derelinquere. Si causas spectemus, ob quas videmus legislatorem derelictionis beneficium assecurato dedisse, tunc nobis mox apparet, omnes eas causas casus spectare, quum res assecuratas fere omnes perisse dici possunt; quod omnino licet, si navis vestigia, quae nunc quidem post derelictionem assecuratoris facta sunt, supersint, licet omnes navis partes postea recuperet, navis tamen non amplius

in sua forma remansit, et periisse igitur tota dici potest.

Neque tantum necesse est, ut naufragium absolute locum habuerit, sed etiam nunciorum inopia derelictioni locum facere potest (1), sic navis pro vulgari itineri profecta, naufragio tacite periisse censetur, si intra annum post quam exiit nihil de ea audiverunt, aut si pro longiore itinere exierit post duos annos: nullo nuncio intra hoc tempus accepto, in incerto manet, an navis adhuc adsit nec ne; post hoc tempus lege definitum navis periisse censetur, qui praesumptus interitus assecurato eadem jura dat, quae assecuratus habet postquam revera ex nunciis certior factus est navem maris fortuna non amplius existere.

Ita nunc post hoc tempus eodem modo procedere potest ac assecuratus, qui scit rem periisse, et ei eadem temporis spatia derelictioni faciendae tribuit, quae art. 373 pro variis casibus enumerat.

(1) Art. 375.

§ 4.

Si navis in littus impingatur cum diffractione.

Ut navis derelinqui possit, non tantum requiritur, ut in littus impingatur, sed ut navis etiam syrti arenosae vel saxis impacta disrumpatur: ita ut non amplius de littore trahi possit, quod *echouement avec bris* dicitur. Quamquam navis fere tota in littore maneat, et licet ejus partes non adhuc sint dispersae, navi tamen non amplius uti possunt ad propositum iter persequendum, et hanc ob causam etiam assecuratus eam derelinquere potest, licet navis fere tota in littore aut brevibus haereat. Interea tamen assecuratus tenetur omnia intendere, ut navis a littore detrahatur, et ita curet quantum potest, ut navis iter queat persequi (1): quare etiam assecuratus, postquam navem jam reliquit, omnes impensas repetere potest, quas rerum ex naufragio servatarum valor ferre potest, praeter summam in polizza conventam, quam statim post derelictionem petere potest. Si navis fluc-

(1) Art. 381.

tibus vel undis non sit submersa, et ab aliis, qui auxilium praestant loco quo haeret dimoveatur, adeo ut rursus navigare possit, id *echouement simple* dicitur, et iis casibus annumeratur, in quibus assecurato tantum licet ab assecuratore petere, ut damna, quae hoc casu accepit, praestet et impensas, quas fecerunt ut navis a loco quo haesit dimoveatur, resarciat. Non eadem regulae in mercium assecuratione obtinent, nam licet navis in littus aut alios locos impingatur, et postea etiam frangatur, merces maxima pro parte servantur, quo in casu magister eas in aliam navem transferre conari debet, ut ita in destinatum locum transvehantur. Tantum eo in casu assecurato merces assecuratos assecuratori derelinquere licet, si res assecratae ex naufragio servatae tantummodo quartam partem contineant omnium earum rerum, quas assecuravit.

§ 5.

De derelictione, si navis innavigabilis fiat.

Praeterquam, ut navis in littus impingatur et ita haereat, ut eo ab loco amoveri nequeat, aut post

omnia conamina in loco, in quem semel adjectus est, frangitur, plures casus existere possunt, in quibus navis innavigabilis dici potest, ne fraus tamen hac in re fiat, lex (1) requirit, ut innavigabilitas rite declaretur. Codex mercatorius non speciales regulas dare poterat, quomodo haec innavigabilitas probari debeat, nam fieri potest et saepissime fit, ut locus, quo navis innavigabilis jacet, non Francis legibus regatur, neque ejus gentis sit. Judicia mercatoria igitur nunc secundum circumstantias de hac re judicare debent, quam periti secundum loci leges electi, ubi navis degebat, declaraverunt, ubi tale quid petebatur (2). Fieri etiam potest, ut tantum magistri navis affirmatione iudices innavigabilitatem approbare debeant, et assecurato derelinquendi actionem admittere. In medio mari enim navis ita fragilis potest fieri, ut non amplius iter persequi possit; omnem occasionem igitur arripiunt, ut hanc navem derelinquant et suam vitam conservent, quomodo autem aliter innavigabilitatem probarent? nisi magistri et fortasse etiam nautarum

(1) Art. 390.

(2) LOCRÉ op. laud. ad art. 390.

affirmatione (1). Non prius igitur navis ob innavigabilitatem derelinqui potest, quam postquam haec innavigabilitas a iudice approbata est. Sic etiam navis non derelinqui potest, quae a loco ubi haeret potest removeri, aut ita reparari, ut iter propositum persequi possit (2): in hisce casibus tamen semper magna cum prudentia agendum est, potest enim fieri, ut navis revera quidem humanis viribus a loco cui semel inhaeret detrahenda esset, et ita in mare reduci possit ad iter persequendum, sed nunc sive pecuniae sive hominum inopia magister id non efficere potest, navis igitur revera nunc legis sensu ita innavigabilis dici debet, ut derelinqui possit (3). Idem dicendum est, si navis, quae reparari potest, eum in locum pervenerit, quo magister non homines invenit, qui hujus artis periti sunt, atque adeo nunc navem non reparare potest, quod fortasse facile in alio loco fieret, nunc etiam eo in loco assecurato licet assecuratori navem derelinquere, quamquam revera navis alio in loco reparari posset.

(1) PARDESSUS op. laud. n°. 842.

(2) Art. 389.

(3) Vid. POTHIER, op. laud. n°. 117.

Ut jam saepius vidimus, jura navis assecurati et mercium assecurati non semper pari passu ambulant, nam navis assecuratus navem propter innavigabilitatem derelinquere potest, dum tale quid mercium assecurato non adhuc licet. Priusquam mercium assecuratus ad derelictionem confugere possit, necesse est, ut navis magister frustra eo in loco ubi degit, aliam navem inquisiverit, quod ex officio facere debet, ut eâ merces in destinatum locum transvehat (1). Contra, si magister navem invenerit, qua iter persequitur, assecuratus mercium nequaquam eas derelinquere, sed pati debet, ut ea transvehantur, quando rursus post importationem assecuratoris periculo iter faciunt, eodem modo quo antequam in novam navem transpositae erant (2), et assecurator omnes eas impensas solvere debet, quas assecuratus fecit, tam ad merces ex innavigabili navi extrahendas et conservandas, quam ad eas alii navi imponendas (3), usque ad summam assecuratam, nam numquam assecurator cogi potest, ut ma-

(1) Art. 391.

(2) Art. 392.

(3) Art. 393.

jorem summam damni reparationis nomine solveret, quam revera assecuravit; solo eo casu excepto, quo navis capta et redempta est, et assecurator redemptionis pretium accepit, hoc in casu, ut supra jam monuimus, fieri potest, ut assecurator plusolvere debeat, quam ab initio assecuravit. Ut innavigabilitas derelictioni locum dare possit, requiritur, navem maris fortunâ innavigabilem esse factam, et non sua ipsius vetustate aut alia interna causâ, cum damna ex ipsarum rerum assecuratarum vitio orta non pertineant ad ea, quae assecurator resarcire debet (1). Sed uter gaudet praesumptione in suam partem? an navis semper ante inceptum iter in bona conditione fuisse praesumetur, ita ut assecuratus semper, post innavigabilitatem justam declaratam, navem derelinquere possit, donec assecurator contrarium probaverit? et ita se habet: assecuratori semper onus incumbit contrarium probandi, quia dolus numquam praesumitur, quae contraria probatio tamen etiam admittitur contra ea documenta, quae magister secundum art. 225 Cod. Merc. a peritis accipit, qui navem ante itineris initium inspiciunt,

(1) *Palaeologus op. loc. cit. no. 842.*

(2) *ibid. no. 852.*

(1) Art. 352. *op. loc. cit. no. 117.*

.108 J1A (1)

.108 J1A (2)

.108 J1A (3)

et ei hujus inspectionis documentum dant, quo declarant navem ad iter suscipiendum aptam esse: assecuratoris enim non tam interest, quis fraudem commiserit, quam an fraus commissa sit (1). Expresse etiam requiritur, ut navis ab assecurato derelinqui possit, innavigibilitatem navis fortunâ esse factam, atque igitur, omnis magistri culpa absit, necesse est; si assecurator tamen pro baratteria patroni assecuraverit, etiam assecurato licet, magistri culpa navem innavigabilem factam assecutori derelinquere, salvo tamen assecuratoris contra magistrum regressu.

§ 6.

De derelictione propter Principis arrestum.

Arrestum principis aut *embargo* id impedimentum dicitur, quod Princeps ab causas propter utilitatem publicam justas praesumas omnibus aut singulis navibus infert, quae in suae regionis portibus jacent, sine distinctione an hae naves ad suos subditos vel ad peregrinos pertineant, sive consilio

(1) Vid. LOCKE op. laud. ad Art. 369.

prohibendi, ne nuncii ad hostes mitterentur, et ita de ejus conditione certiores fierent, sive etiam ut ipse his navibus arresto retentis uteretur. Nonnumquam arrestum etiam in plani mari fieri potest, ut tamen id non capturae aequiparetur. Sic Roccus (1) narrat, Genuense judicium hunc casum non pro captu declaravisse, quando frumento onusta navis a navibus Venetianis armatis in plano mari detenta et coacta fuit suum onus in insula Corfu vendere, ubi tunc temporis magna fames erat. Arresti natura igitur non est, ut hostilis habeatur (2), quare nequaquam cum captura confundendum est, de quo supra jam monuimus: arresta igitur ab hostili captura distincta sunt, sicuti in priori loco Princeps consilium non habet, rerum detentarum dominis nocere, quam ob justas secundum suam sententiam causas eas retinere, donec postea eas rursus liberas declaret et dominos indemnes servet. Etiam licet postea non liberae reddantur, neque indemnes serventur, hic casus *arrestum* dici

(1) In op. de assecurat, nota 60.

(2) Vid. PARDESSUS op. laud. n°. 640 et BENECKE op. laud. T. III. p. 343.

debet, quia omnis talis actus definiendus est a primario fine quem Princeps sibi proposuit. Non indistincte tamen arrestum derelictioni locum facit, nam, ut jam vidimus, Princeps rerum assecuratarum dominos saepe indemnes servat, quod si non recte et plene fecit, tantum avariarum actioni locus est, qua tunc assecuratum indemnem debet praestare, et tantum eo in casu assecuratus res assecuratas assecuratori derelinquere potest, quando tantum unam quartam harum rerum pretii a Princeps accepit. Sic etiam ob confiscationem non est locus, quando contra regionis leges egerunt, et propter hanc contraventionem confiscatio secuta est, quia tali periculum assecurationis objectum non licet esse: si tamen assecurator probare non possit, assecuratum hunc casum potuisse providere, aut etiam scivisse se contra leges agere, tunc etiam derelinquendi assecurato jus adest (1). Assecuratus tamen omnia intendere debet, ut navis arresto detenta libera fiat, ad quod efficiendum tam assecutores quam assecurati admittuntur (2): et post tres

(1) Vid. PARDESSUS op laud. n°. 843.

(2) Art. 388.

dies assecuratori navis arresto detentae nuncium acceptum tradere debet, postquam traditionem assecuratus sex mensium spatium habet res assecuratas derelinquendi, si arrestum factum sit in mari Europaeo, Mediterraneo aut Baltico, quod tempus ad annum producitur, si arrestum in remotiori mari fiat. Hoc sex mensium spatium ad unum et dimidium mensem, et anni spatium ad tres menses reducitur, si res assecuratae sua naturâ diminutioni et corruptelae obnoxiae sint (1). Per omne hoc tempus tamen assecuratus indefesse conari debet, ut a principe arresti liberationem requirat.

§ 7.

De derelictione, si res usque ad unam quartam partem deteriores factae aut deperditae sint.

Res assecuratae ita perire possunt, ut fere nihil amplius supersit, aut existere adhuc possunt, sed ita deteriores factae, ut nihil fere pretii habeant. Hi casus ipsi interitui similes habentur, et dere-

(1) Art. 387.

linquendi jus dant, si res assecuratae omnes deperditae aut saltem ad unam quartam reductae sint, aut si ita deteriores factae sint, ut tantum unam quartam ejus valoris partem habeant, quem habuerunt, dum assecuratae sunt; qui casus omnino sunt distinguendi, cum prior quantitatem et posterior qualitatem spectat (1). Sic res deperditae dicuntur, quando sunt captae, ejectae aut igne combustae, aut etiam quando magister necessitate coactus eas vendidit, aut ipsius magistri culpa perditae sunt, et assecurator baratteriam patroni assecuravit: quo in casu assecurator, ut jam superiori loco vidimus, magistri culpam praestare debet.

Non tantum numero, pondere et mensura deperdita quantitas definienda est, sed nonnumquam etiam ex pretio quo res assecuratae emtae sunt, addito pretio transportationis, cum aliis impensis et etiam assecurationis praemio, quae omnes impensae rerum valori, quo emtae sunt, addendae sunt, ut ita recte definire possit, an res assecuratae revera ad unam

(1) Vid. PARDESSUS, op. laud. no. 845. Hoc damnum etiam ab illo praestandum est, qui assecuravit cum clausula » libera ab avariis. » Vid. BENECKE op. laud. T. III, p. 521.

quartam veri pretii partem deperditae sunt. Etiam
 res assecratae ad unam quartam deteriores fieri
 possunt, quod solam spectat qualitatem, quamquam
 quantitas plane non diminuta sit. Ad hanc dimi-
 nutionem cognoscendam et quantitatem recte defi-
 niendam omnia ea damna prius deducenda sunt,
 quae assecurator resarcire non tenetur, secundum
 ea principia, quae supra jam exposuimus. Damna
 enim quae ex ipsa rei natura nascuntur, assecurator
 reparare non debet, nisi speciatim id in contractu
 assecurationis expressum sit, et tunc plerumque se-
 cundum hanc vulgarem clausulam tantum reparare
 debet, si haec damna certam quantitatem pro cen-
 to superent. Deductis iis damnis, quae assecura-
 tor praestare non debet, rerum pretium ita defi-
 niendum est eo in loco, quo nunc advenerunt, si-
 quidem nullum damnum maris fortunà acceperunt, et
 postea etiam pretium, quod nunc revera habent:
 differentia autem, quae exstat inter verum et fic-
 tum valorem, damnum definit, quod si tres quar-
 tas partes superet, derelinquendi jus tantum ad-
 est, alioquin assecuratus avariarum actione damni
 resarcitionem ab assecratore solum petere potest.
 Periti in hoc rerum valore definiendo non attendere

debent, quanti res emtae sunt, nec etiam huic pretio addere transvectionis impensas, quae assecuratoris periculo non sunt, sed tantum definire debent, quid res, si salvae eum in locum advenissent, valuissent, quid nunc, cum damna acceperint; quod si recte fecerint, etiam scient, an derelinquendi jus adest nec ne. Vir Doct. Pardessus (1) sequenti exemplo hoc illustrat: Ponamus, inquit, frumenti onus Odessae *f* 100,000 emtum esse, hoc frumentum maris fortunâ deterius factum, et ita postea venditum esse, in qua venditione tantum fl. 70,000 pro eo acceperunt, cujus pretii etiam deductis ab eo fl. 50,000 vehendi, exonerandi et venditionis impensis, tantum superest, fl. 20,000. Hinc non ita intelligendum est, ut res ad unam quartam partem essent deteriores factae; ita ratiocinando assecurationis contractus plane a fine proposito deduceretur, quia assecurator tunc obligationem susciperet rerum transvectarum non transvehendarum, quia tunc venditionis pretium tamquam principium sumserunt, secundum quod nunc definiverunt, an res revera tantum damnum acce-

(1) In op. laud. n°. 845.

perint, ut derelinquendi jus adesset nec ne, quod omnino secus sese habet: venditionis enim pretium mutari potest varias ab causas, quarum assecuratoris nihil intersit, assecurator tantum ea damna reparare debet, quae res maris fortuna acceperunt, nisi etiam et alia damna in se susceperit: expeditionis periculum, quo pretio res venduntur, numquam ad assecuratorem pertinere potest. Periti igitur in proposito casu primum tamquam fundamentum unde procedant statuere debent, quodnam pretium frumenti fuerit, dum incorruptum in navem importabatur; et nunc in loco, ubi deterius factum jacet, definire, quid valeret, si salvum hunc in locum advenisset: ex discrimine horum duorum pretiorum apparebit, an frumentum ita deterius factum sit, ut derelinquendi jus adsit nec ne. Necesse etiam est, ut ille qui tale deterius factum frumentum accepit, protestationem faciat intra 24 horas proximas sine qua numquam probare possit, an res in navi, aut in loco ubi depositae sunt, hoc damnum acceperint (1).

(1) Jus nov. Belg. in art. 73 etiam hunc casum addit: Si impensae, quas fecerunt ut navis iter persequi possit, tres quartas veri valoris partes superaverunt.

§ 8.

*De derelictione propter sui ipsius Principis
arrestum.*

Inter eos casus, qui derelinquendi jus dant art. 269 Cod. Merc. ultimo loco enumerat ipsius Principis decretum. Princeps enim varias ob causas unam aut plures naves suorum subditorum retinere potest (etiam peregrinorum, de quo casu supra jam locuti sumus): nunc tantum de hoc casu agimus, quo Princeps suorum subditorum naves retinet. Princeps omnes saepe naves exire vetat, quando bellum maritimum imminet, nisi naves armatae ei adsint, ne in itinere ab hostibus sine ullo auxilio capiantur; nonnumquam etiam, quia civitas navibus ipsis indiget, vel etiam rebus, quae navi impositae erant, vel ipsis nautis, quibus navi necesse erat ad iter faciendum, ut ita hisce hominibus suas naves ad bellum instruere possit (1), et plures sunt ejusmodi casus, quam ut hîc eas enumerare possim. Ex his autem, assecurato simul

(1) Vid. LOCRIÉ op. laud. ad art. 369.

derelinquendi jus nascitur; quod tamen ut facere possit omnino requiritur, arrestum Principis non esse sequelam assecurati culpaе, nam hoc in casu numquam id jus assecuratus habet, quia nullo pacto suam culpam excludere potest, quod si culpa magistri locum habuerit, et assecuratus baratteriam patroni assecuraverit, assecuratus quidem derelinquendi jus habet, salvo tamen semper assecuratoris jure contra illum magistrum. Porro hīc speciatim additur, Principis decretum tantum eo in casu derelinquendi jus dare, si navis jam iter assecuratum inceperat, quod ipsum tamen in omnibus casibus requiritur, qui derelinquendi jus dant (1), neque tantum in Principis arresti casu requiritur. Quando iter, quo hīc semper iter assecuratum intelligitur, inceptum esse dici debeat, Capite III exposuimus, quod temporis momentum, ut hīc vidimus, pro variis objectis assecuratis, et clausulis, quibus assecurata sunt, diversum esse potest.

~~ut si navis ad bellum instans sit, et~~

(1) Cf. a. 370. C. M.

Ex his autem, assecuratio simul

et si navis ad bellum instans sit, et

ut si navis ad bellum instans sit, et

(1) Vid. loc. cit. a. 370.

Quomodo derelictio fieri debeat.

Assecuratus assecuratori omnes nuncios mittere debet, quos accipere potest, et qui ad res assecuratas pertinent, licet assecuratus etiam de illorum veritate dubitet (1), nam tunc assecurator, cujus etiam quam maxime interest, eorum veritatem inquirere potest. Hi nuncii etiam non tantum post tres dies (2), postquam nuncius sive bonus sive malus publicus factus est eo in loco, ubi assecurationis contractus initus est, sed ita etiam numerantur, postquam hi nuncii assecurato soli ex literis privatis v. g. cogniti facti sunt; assecurati silentium et reticentia assecuratori jus dare poterant, ut ab eo peteret, quod ejus interest, et ita assecuratus damnum reparare deberet, quod sua reticentia assecuratori dedit (3). Spatium horum 3 dierum secundum jus commune longius esse potest, quando assecurator non in eodem loco habitat, quo

(1) Vid. PARDESSUS op. laud. n°. 846.

(2) Jus nov. Belg. in art. 82 hoc trium dierum spatium usque ad quinque dies auxit.

(3) Art. 1382 Cod.

assecuratus. Non statim tamen assecurato necesse est cum hoc nuncio, in quo damnum derelinquendi jus dans assecuratori communicat, declarare, an nunc res assecuratas derelicturus sit nec ne, ad quod faciendum pro variis casibus assecurato diversum temporis spatium conceditur, ut postea videbimus. Numquam assecurator ab assecurato petere potest, ut suas res assecuratas assecuratori derelinquat, licet justae derelinquendi causae adsint art. 369 Cod. Merc. in princ. statuit ut derelictio fieri *possit* in casibus, qui ibi enumerantur, semper igitur pendet ab assecurati voluntate an res suas assecuratas, quas derelinquere potest, assecuratori derelinquere velit, et tunc totum earum pretium assecurator ab assecuratore petere, an avariarum actione tantum damni accepti resarcitionem. Legislatori derelinquendi jus in assecurati commodum statuit; statim enim apparet, assecuratorem potius electurum esse damni resarcitionem, quam totius pretii solutionem. Antequam assecuratus tamen ad derelictionem admittatur, probare debet omnino res assecuratas adfuisse (1), et quibus instrumentis hoc fieri debet Ca-

(1) Art. 383.

pite II. exposuimus, contra quae instrumenta tamen ab assecuratoris parte contraria probatio admittitur: quamquam haec contraria probatio assecuratorem statim non liberet a solutione, qui omnino assecurato solvere debet, ea conditione tamen, ut assecuratus cautionem praestet, quia adhuc in incerto versantur, an assecurator juste vel injuste solverit, et hanc ob causam assecuratus certus debet esse, si probet se revera injuste solvisse. Haec cautio quatuor annis post contestationis diem liberatur (1), si assecurator intra hoc tempus nihil juridice fecerit ad suum jus persequendum, quod tempus omnino sufficit, ut assecurator contrariae probationis initium faciat.

Neque tantum assecuratus probare debet res assecuratas revera tempore initi contractus adfuisse, sed antequam solutionem ab assecratore petere possit, etiam omnes assecurationes indicare debet, quas fecit aut ab aliis pro eo factae sunt, etiam quae eas assecurationes, quas jussit, quamquam nesciat an revera factae sint, sic etiam pecuniam, quam bodemeriae sub vinculo accepit in rebus, quas as-

(1) Art. 384.

securatus nunc derelinquere vult (1). Ratio legis in promptu est, quae solum hanc ob causam id statuit, ut ita definire possint, an assecuratus pro maiore summa assecuravit, aut pecuniam bodemeriae sub vinculo accepit, quam par erat: id duobus modis sua a parte fieri potuisset, aut bona fide, aut mala fide, priori in casu tantum, ad justam quantitatem reducitur, et omnes assecuratores, si simul assecuraverint, pro sua parte hanc reductionem pati debebunt; posteriori in casu assecuratus a derelinquendi jure destituitur (2). Salva tamen poena, si fraudulenter aliquid tacuisset, ex quo apparere poterat se pro nimis magna summa assecuravisse, aut pecuniam bodemeriae sub vinculo accepisse. Derelictionis significatio, qua assecuratus negligenter non fraudulenter omnes assecurationes ostendit, aut pecuniam bodemeriae sub vinculo acceptam non ipsum derelinquendi jus tollit, sed spatium, intra quod assecurator solvere debet, non incipit antequam assecuratus huic requisito satisfacit, et ita suum vitium reparavit (3).

(1) Art. 379.

(2) Cf. PARDESSUS op. laud. n°. 847. et POTHIER op. laud. n°. 138 et 139.

(3) Vid. PARDESSUS l. 1.

Temporis spatia, intra quae assecuratus suas res derelinquere debet, varia sunt pro variis casibus, qui huic derelictioni ansam praebuerunt, non incipiunt tamen prius quam assecuratus nuncium accepit, et id assecuratori significavit, a quo die haec temporis spatia numerantur; assecuratus enim, in cuius commodum jus derelinquendi statutum est, satis temporis spatium habere debet, ut definire possit, quod ei magis prodesset, aut damni resarcitionem avariarum actione ab assecuratore petendo, aut assecuratori res assecuratas derelinquendo, et tunc totum pretium ob eo petendo. Ceteroquin haec temporis spatia strictissimae sunt interpretationis.

Sic assecuratus sex mensium spatium habet ad res assecuratas derelinquendas in casu naufragii, si navis in littus impingatur cum diffractione, aut si merces perierint aut deteriores factae sint usque ad unam quartam partem; quod temporis initium numeratur ab eo die, quo assecuratus ipse aut ex privatis nunciis aut ex publica notione ea de re certior factus est, si res hoc damnum acceperint in Europae aut Asiae aut Africae aut maris Mediterranei portibus aut littoribus, quod temporis spatium

usque ad annum producitur, si res assecuratae damnum acceperint apud insulas Azoras, Canarias, Maderam et alias insulas et portus occidentales Africae et orientales Americae, et hoc spatium duorum annorum fit, si in quacunque alia terrarum parte damnum derelinquendi jus dans acceperunt (1).

Si navis capiatur, temporis derelinquendi spatia sunt eadem, quae in casibus superioribus, si in unum vel alterum horum locorum navis sit deportata, et numerantur ab eo die, quo hujus calamitatis nuncius ad assecuratum pervenit. Sic hoc

(1) Art. 373. Jus nov. Belg. in art. 76 haec temporis spatia ita statuit, quae pro omnibus casibus, ubi derelinquendi jus sit, valent: neque diversa sunt, si nihil de navi audiverunt aut damni nuncium acceperunt:

Na verloop van zes maanden, ten aanzien van reizen uit dit Koningrijk naar de havens en kusten van Europa, of die van Asie of Afrika in de Middellandsche en Zwarte zee, en omgekeerd.

Na verloop van twaalf maanden, ten aanzien van reizen uit dit Koningrijk naar Madera, de Westindien, de Azorische, Kanarische of andere eilanden en kusten ten westen van Afrika en ten oosten van Amerika gelegen, en omgekeerd.

Na verloop van achttien maanden, ten aanzien van reizen uit dit Koningrijk naar de andere gedeelten der wereld en omgekeerd. Bij reizen van en naar havens beide gelegen buiten dit Koningrijk, wordt de termijn berekend naar gelang van den afstand dier havens, welke met den hiervoren het naast overeenkomt.

in casu nihil ad rem facit ad hoc temporis derelinquendi spatium definiendum, quæ in orbis terrarum parte navis sit capta, sed quem in locum navis capta a capto sit deducta, a quo loco hoc spatium definitur.

Si navis innavigabilis facta sit, rursus eadem derelinquendi temporis spatia sunt servanda, quæ numerantur ab eo loco, ubi navis innavigabilis declarata sit.

Si Principis arresto navis retineatur, derelictio locum habere non potest, nisi post decem menses, si arrestum locum habuerit in mari Europæo, Mediterraneo aut Baltico, et post annum, si arrestum in remotiore regione impositum fuerit (1), quod tempus tamen minuitur, si res ipsa naturâ deteriores fieri possint, et priori in loco hoc spatium ad unam et dimidiam mensem reducitur, et posteriori ad tres menses, per quod tempus tamen assecuratus omnia intendere debet, ut navis ab arresto liberetur, ad quod efficiendum assecurator simul cum assecurato admittitur (2). Hisce in casibus autem temporis spatii initium numeratur ab eo mo-

(1) Art. 387.

(2) Art. 388.

mento, quo hoc arrestum assecuratori significatum est. Fieri potest, ut navis in plano mari a navibus armatis retineatur, et eventus solus assecuratum docet, an id factum sit animo arrestum faciendi, vel quidem ipsam navem capiendi, et nunc ut jam vidimus temporis spatium, intra quod assecuratus derelictionem facere debet, longius est, si navis arresto retineatur, quam si capiatur: tutissime nunc assecuratus aget, quando brevissimum tempus observat, quod temporis spatium semper secundum circumstantias longius potest fieri, si ex eventu appareat navem, revera non in mari retentam esse, animo ei arrestum imponendi, sed quidem eam capiendi (1).

Si, postquam navis pro vulgari itinere exiit, nihil amplius de ea audiverint, navis deperdita habetur unum post annum, quo exiit, aut postquam postremum nuncium de ea acceperunt, et duos annos, siquidem navis pro majori itinere profecta est (2). Pro majoribus itineribus habentur, quae fiunt ad Indos orientales et occidentales ad mare Pacificum, Canadam, Terram novam, Groenlandiam

(1) Vid. PARDESSUS op. laud. n°. 848.

(2) Art. 375.

et ad alios portus et insulas Americae meridionalis et septentrionalis, ad insulas Azoras, Canarias, Maderam et omnes portus et regiones ad mare Oceanum jacentes remotiores, quam fretum Herculeum et Sundi (1). Hisce temporis spatiis praeterlapsis, et nullis nunciis acceptis, navis deperdita praesumitur, et assecuratus nullis instrumentis hunc interitum probare debet, qui interitus, quia per tantum temporis spatium nihil de navi audiverunt, pro vero habetur. Ab hoc praeterlapso tempore demum incipit temporis spatium, intra quod assecuratus derelictionem assecuratori significare debet, quod temporis spatium etiam diversum est pro diverso itinere, quod navis suscepit, et eodem modo nunc numeratur post hunc annum aut duos annos, postquam id assecuratori significavit, quam si navis alio modo deperdita fuisset, et hoc damnum assecuratori significavit, quo in casu etiam eadem temporis spatia habet, quam quae art. 373 enumerat.

Si assecuratio pro certo definito tempore inita sit, neque de navi postea quidquam audiverunt aut

(1) Art. 377.

saltem post hoc definitum tempus navem adhuc salvam fuisse, navis deperdita habetur intra hoc definitum tempus, et assecurator tunc, postquam assecuratas res assecuratus dereliquit, totum pretium solvere debet (1). Sed, ut superiori loco jam vidimus, assecuratori licet suam rem, quam assecuravit, rursus assecurare: quodnam temporis spatium assecurator nunc habebit ad suam rem reassecuratam derelinquendam reassecuratori? Lex hanc quaestionem non solvit, sed secundum juris communis principia, quae non vult praescriptionem incipere alicujus debiti, quod pendet ab aliqua conditione, antequam ea locum habuit, etiam assecuratori aliquid temporis spatium concedendum est, intra quod assecurator derelictionem semel factam etiam reassecuratori, qui revera tantum sub conditione obligatus est, facere potest. Assecuratori igitur aliquid temporis spatium concedendum, sed quantum? non idem assecuratori competit, ut actionem ad se indemnem praestandum instituat, ac assecurato, quod temporis spatium, ut jam vidimus, pro variis casibus aut brevius aut longius

(1) Art. 376.

est. Sed per analogiam statuere possumus assecuratori eadem temporis spatia concedenda esse ad derelictionem reasscuratori significandam, quae assecuratus habet, si res assecuratae damnum acceperunt eo in loco, quo habitat, quod temporis spatium tunc defineretur ab eo die, quo assecuratus assecuratori derelictionem fecit (1).

Porro derelictio non pro parte debet fieri (2), neque assecuratus igitur res assecuratas partim retinere potest, partim derelinquere, sed omnes res, quas assecuravit, aut simul retinere aut simul derelinquere debet, si nempe has res simul assecuraverit, ut v. g. si pro certa summa in omnes merces, quae navi illatae sunt assecuraverit, tunc etiam eas omnes simul derelinquere debet, neque unum alterumve objectum ex iis retinere potest. Unus assecurationis contractus plures distinctas assecurationes continere potest, sic assecurator pro certo pretio potuerat assecurare in lanam, pro certo pretio in tabacum, et sic porro, tunc hic contractus varias et distinctas assecurationes continet, in quibus assecurato omnino licet unam rem

(1) Vid. PARESSUS op. laud. n. 848 in fine.

(2) Art. 372.

derelinquere, alteram retinere, sic si lana damnum acceperit omnino eam derelinquere potest, et tabacum retinere et contra: neque tamen haec exceptio est a superiore regula, cum contractus varias assecurationes continet, res uno in harum assecurationum contractu assecuratas non pro parte sed omnes derelinquit. Derelictio tamen, quamquam non pro parte fieri queat, numquam excedere potest eam partem, quam assecurator assecuravit. Sic si assecuratus v. g. pro 4000 fl. assecuraverit in res, quae 5000 fl. valebant, semper unam quintam partem rerum, quae nunc post damnum supersunt, retinet, postquam res assecutori jam dereliquit, cujus quintae partis assecuratus ipse, quia pro minore pretio assecuravit quam potuerat, periculum passus est (1). Contra ut in Cap. I. jam vidimus plures assecurationis contractus unam tantum assecurationem continere possunt; cum variae polizze non semper varias et diversas assecurationes contineant, nam varii assecutores pro variis partibus in easdem res usque

(1) Vid. EMERIGON. II. ch. 17. sect. 8. POTHIER in op. laud. n°. 130. et BENECKE in op. laud. t. III p. 546.

ad summam legitimam assecurare potuerant, hoc in casu assecuratus non uni vel alteri horum assecuratorum res pro parte assecuratas derelinquere potest, sed hisce omnibus, qui in easdem res assecuraverunt, has res simul derelinquere debet, alioquin enim derelictio tantum pro parte fieret, quod lex expressis verbis vetat (1). Denique haec derelictio etiam non sub conditione potest fieri (2): finis enim derelictionis est, ut assecurator dominus fiat rerum derelictarum, et conditione adjicienda effici potuerat, ut dominium ei postea auferetur, quod plane contra legis esset sententiam (3).

§ 10.

De derelictionis effectibus.

Sic derelictione secundum varias superiori in § enumeratas causas rite intra legitimum tempus facta, et ab assecuratore accepta, aut a iudice justa de-

(1) Vid. PARDESSUS op. laud. n°. 850.

(2) Art. 372.

(3) Jus nov. Belg. in art. 85 ab assecurato insuper exigit, postquam suas res assecuratas assecuratori derelinquat, ut ei indicet, quid fecerit ad res servandas, et quibus hominibus ad hanc causam usus sit.

clarata, omnes res ab assecurato assecuratae ad eum pertinent (2), et ita ut harum rerum semper dominus fuisse censeatur. Quando igitur, hae res assecuratae ante derelictionem aliquod damnum acceperunt, ut v. g. si ad salutem communem quaedam harum rerum ejectae sint, quod damnum assecuratus pro parte ab aliis, quorum intererat, poterat repetere; etiam id jus nunc assecuratori competit, quia statim post derelictionem semper harum rerum dominus habetur, licet hoc damnum ante derelictionem jam acceperint. Semper tamen assecurator tantum eam partem acquirit, quam assecuravit, qua in re similis est ei, qui bodemeriae sub vinculo pecuniam dedit. Finge in navem, quae 50,000 fl. valebat, unum vel plures assecuratores usque ad 45,000 fl. assecuravisse, magistrum autem ad victualia emenda 5000 fl. bodemeriae sub vinculo accepisse, haec autem navis magnum damnum accepit, et quae ejus supererant, 10,000 florenis vendita sunt; hoc in casu ille, qui pecuniam sub bodemeriae vinculo dedit, 1000 fl. accipiet, quia pecunia data unam decimam partem totius navis valoris ef-

(1) Art. 385.

ficat: non vero usuras maritimas, quia navis damnum accepit, petere potest, assecurator aut assecurati alias novem decimas partes acquirant (1), quippe quia hi omnes concurrunt. Quae diximus de navis assecurationibus, etiam valent pro mercium et aliarum rerum assecurationibus, et assecutores semper concurrere debent cum iis, qui pecuniam sub bodemeriae vinculo mutuam dederunt, quamquam qui postea in itinere hanc pecuniam dederunt prioribus anteponantur (2).

Neque tantum ipsae res assecratae post derelictionem ad assecuratorem pertinent, sed etiam pretium vehendi harum rerum, quae ex naufragio adhuc salvae sunt, pro ea parte itineris, quam jam fecerunt, licet hoc pretium assecurato jam ante iter susceptum fuerit solutum (3); salvis tamen iis iuribus nautarum et eorum, qui pecuniam sub bodemeriae vinculo dederunt. Igitur etiam illi, qui tantum in navem assecravimus, pretium vehendi earum rerum competit, quae salvae servatae sunt, quia ab initio navis dominus habetur, et assecu-

(1) Vid. PARDESSUS op. laud. n°. 855.

(2) Art. 323 Cod. merc.

(3) Art. 386 Cod. merc.

rationis contractus non is finis est, ut assecuratum ditio- rem redderet, sed tantum ut eum indemnem servet, et hoc assecurator ei praestat, quando ei totum navis valorem restituit, neque ullo modo ille praeterea pretium vehendi ab assecuratore petere possit. Navis quotidie in itinere deterior fit, et hanc ob causam navis domini certum vehendi pretium accipiunt, quod vulgaria quae navis in itinere accipit damna aequiparare debet; statim igitur postquam hi priores domini assecuratori traderunt, cui, quamquam in solam navem assecuraverit, neque igitur aliarum in ea depositarum rerum et nunc derelictarum dominus fiat, omnino tamen pretium vehendi competit pro ea itineris parte, quam salvae perfecerunt (1). Idem etiam dicendum nobis videtur de eo vehendi pretio, quod assecuratus jam accepit pro iis rebus, quae jam salvae in locum destinatum pervenerunt, hoc acceptum pretium quoque assecuratus assecuratori derelinquere et reddere debet, ob principium supra jam expositum, ut assecuratus dominus habeatur ab initio, et igitur antequam navis iter susceperit, et domino

(1) Cf. Le nouveau Valin. p. 584.

tantum vehendi pretium exigendi jus competit, quod ipsum assecurator nunc acquisivit (1). Statim post derelictionem assecurator in omnia jura succedit, quae assecuratus antea habuit, igitur tam damna quam quaestus, quos navis nunc in itinere accepit, ad assecuratorem pertinent, et in quaestu omnino pretium vehendi annumerari debet.

Semel rite facta derelictio etiam nullo modo revocari potest, quando nempe non error exstitit in causis essentialibus, ut v. g. in casu qui derelictioni locum fecit. Ita navis quae capta est, et hanc ab causam derelicta, non ab assecurato repeti potest, quia postea libera facta iter suum persecuta est, causa semel exstitit, quae derelinquendi jus dedit, et hanc ab causam etiam facta est, et postea nihil ad rem facit, an navis in eadem conditione manserit nec ne; derelictio semel rite facta suam vim exercet semper, licet causa ei locum faciens plane mutata sit, omnia commoda aut incommoda, quae in posterum post derelictionem navis accepit ad assecuratorem pertinent, qui post hanc derelictionem dominus factus est, si navis igitur postea

(1) Le nouveau Valin. p. 587.

a piratis vel ab hostibus libera reddatur ipsius periculo iter persequitur. Contra assecuratus semper postquam assecuratori rem assecuratam petere potest, si causa propter quam eam derelinquere poterat semel exstiterit, neque assecurator ei opponere potest, ut causa propter quam dereliquit non amplius existat sed plane sublata sit, quod fieri poterat, dum assecuratus navem dereliquit, quia capta est, et pendente tempore, quo assecurator solvere debebat, liberabatur, nunc causa, propter quam derelictio facta est, non amplius exstat, et tamen assecuratus suam rem assecuratam assecuratori derelinquere poterat, quia in derelictione tantum requiritur, ut causa derelinquendi jus dans semel exstiterit (1). Plane aliter sese res habet, si assecuratus falsa famâ aut falsis litteris deceptus, in quibus ei nuntiatum est res deperditas esse, aut tale quid accidisse, quod derelinquendi jus dat, et id postea apparet omnino falsum fuisse, nam si his nunciis deceptus jam assecuratori derelictionem fecit et ille accepit, assecuratus omnino hoc in casu suas

(1) Vid. PARDESSUS in op. laud. n° 854.

res derelictas repetere potest, quia numquam justa eas derelinquendi causa adfuit (1).

Sic igitur expositis variis derelictionis effectibus ultimo loco inquirere debemus, intra quod tempus assecurator assecurato pretium conventum solvere debeat, postquam haec derelictio ei rite significata est. Hoc temporis spatium in contractu ipso expressum est, vel non est: priori in casu hoc temporis spatium, ut facile intelligitur, est tenendum, quod tamen non numeratur nisi ab eo die, quo haec derelictio assecuratori rite significata est: posteriori in casu, quo nihil hac de re convenerunt, hoc temporis spatium est trium mensium, quae eodem modo post hanc significationem numerantur (2), et nihil ad rem facit, an assecuratus majus minusve temporis spatium habeat, ad hanc derelictionem assecuratori significandam, quippe hoc majus minusve temporis spatium assecurato tantum concessum est, ut ipse deliberare possit, an derelictio ei

(1) Vid. PARDESSUS in op. laud. n°. 854.

(2) Art. 378 et PARDESSUS in op. laud. n°. 863. Jus nov. Belg. in art. 89 jubet in casu, quo solutionis tempus in contractu non est definitum, assecuratorem intra sex hebdomades solvere pretium conventum et insuper derelictionis impensas.

prosit nec ne; quod si assecuratus celeriter facere possit, nihil est, quod eum impediat etiam id celeriter assecuratori significare, et eo ab die hoc trium mensium spatium numerandum est; quo celerius igitur assecuratus de re decernat et assecuratori significet, eo celerius etiam pretium assecuratum ab eo petere poterit.

(1) Vid. PARESSUS in op. laud. n.º 854.
(2) Art. 378 et PARESSUS in op. laud. n.º 863. In noy. Belg.

in art. 39 jubet in casu, quo solutionis tempus in contractu non est definitum, assecuratorem infra sex hebdomadas solvere pretium conventionis et insuper detractionis impensas.

THESES.

I.

Valde errant, qui putant jus naturale tantum ad homines pertinere in statu naturali, quem dicunt, sive nondum civili versantes.

II.

Non admittenda videntur, quae Grotius dicit in Op. de Jure belli ac pacis Lib. II, Cap. VII, § 3. »Successio ab intestato quae dicitur, posito dominio remota omni lege civili, ex conjectura voluntatis naturalem habet originem».

III.

Quae in XII Tab. leguntur, *tertiis nundinis partes secanto*, de ipsius corporis humani sectione accipienda sunt.

THESES.

IV.

Transactio non valet de controversiis ex testamento ortis, nisi inspectis cognitisque verbis testamenti.

V.

L. I, § 1. Dig. de servo corrupto non emendatione indiget, neque admittenda Noodtii interpretatio vocem *quia* accipientis ac si *ubi* legeretur.

VI.

Art. 112. Cod. Civ. etiam heredes praesumptos admittit.

VII.

Quod liberi secundum art. 305 Cod. Civ. acquirunt, non conferre debent.

VIII.

Maritus, etsi unum filium vel unam filiam habeat, uxori tantum quartam suorum bonorum dominii partem testamento dare potest, et usumfructum alius quartae partis aut usumfructum suorum bonorum dimidiae partis.

IX.

Venditor hereditatis jus accrescendi retinet.

X.

Si quis bona cuidam reliquerit ea sub conditione,

THESES.

ut pro lubitu iis uti possit, sed etiam ut ea, quae post ejus mortem superessent, pervenirent ad aliam definitam personam, haec substitutio valet.

XI.

Testamentum mysticum, quod nullum est propter vitium in forma, tamen valet tamquam holographum, modo hujus adsint requisita.

XII.

Si filius, cui aliquid donatum est a patre, moriatur liberis relictis, et hi postea etiam sine prole decesserint, avo nondum mortuo, hic avus adhuc vivens, jure adscendentibus art. 747 Cod. Civ. concesso uti potest.

XIII.

Neque in contractu bodemeriae neque in contractu assecurationis secundum Cod. Merc. Gall. probatio per testes admittenda est, etiamsi de summa 150 francorum minore agatur.

XIV.

Privilegia quae art. 93, Cod. Merc. negotiatori mandatario concedit, non limitantur art. 443 Cod. Merc.

XV.

Egregie dicit Valin: «pour juger de la force et du sens des clauses des contrats appartenants au commerce, il faut plutot s'en tenir à l'usage, que s'atta-

THESES.

cher à la signification des mots littéralement, et suivant les regles de la grammaire.

XVI.

Nostrum facimus Beccariae dictum: Le meilleur frein du crime n'est pas la severité de la peine, mais la certitude d'être puni.

XVII.

Non necesse est, ut in legibus criminalibus speciatim agatur de singulari certamine, vulgo duello dicto.

XVIII.

Poenis perpetuis apud nos abrogatis, decreto 11 Dec. 1813, etiam nunc non amplius mors civilis iis infligitur, qui ante hoc decretum poenis perpetuis puniebantur.

XIX.

Gildarum institutio, ut olim in nostra patria fuit, non est restituenda.

XX.

Ex libera mercatura nostra patria imprimis maximos fructus percipere debet.

AAN

MIJNEN VRIEND

P. van der Hoeven,

BIJ ZIJNE BEVORDERING

TOT

Doctor in de beide Rechten.

Changer de ciel, d'amis, de coeur et d'habitudes.

JOCELYN.

De lentetijd is heen — en de oogsttijd is genaderd,
De rijke bloesemtooi, toen spelend door 't gebladert,
Ontvalt op nieuw aan 't twijgental.
En 't suisend windtjen drijft de blaadjens voor zich henen,
Of schroeiend voor de zon, zijn ze als het stof verdwenen,
Of soms vernield door regenval.

Doch, zwellend in zijn groei, lonkt door het bruinend lover
De rijpe vrucht ons toe, met streelend lustgetoover,
En lokt ons tot genieten uit.
Gestoofd door middaggloed, met rozentooi omtogen,
Wordt nooit haar schoon den blik des Hoveniers ontogen,
Doch is begeerte ras ten buit.

—
De lentetijd is heen — de bloessem's zijn verstoven,
De naauw'lijks zichtbre kiem moest rijper vrucht beloven,
Daar nadert d'oogst met rasse schreên. —
Ach! al wat schittert, blinkt, en kost'lijk schijnt van waarde,
En ons de zinnen streelt, is luttel hier op aarde;
..... Dat alles vliegt als droombeeld heen.

De rozen onzer jeugd omgeven ons de wangen
Slechts voor dien tijd, waarin nog 't onvervuld verlangen
In teed're zuchtjens zich verdeelt.
Ras komt de werk'lijkheid dien rozentint verjagen,
En moet ook 't grijzend hoofd de diepe voren dragen,
Door 't somber lot ons toebedeeld.

De lentetijd is heen — die zoete tijd van 't leven
Aan 't dierbaar Leydsch Atheen' voor u, voor mij gegeven,
In jong'lings geestdrift doorgebracht.
De vrucht is rijp gestoofd — en noodigt u tot plukken.
Moest gij van 't jong'lings hoofd het rozensiersel rukken,
U sier' 't laurier, dat u verwacht!

U was die leeftijd schoon — de bloem bracht rijke vruchten:
Door koude voorjaarstocht noch regenvlaag te duchten,
Ontwikkelde de kiem zich schoon.
Gij hebt met mannenkracht het strijdperk doorgestreden,
Niet allen mochten dus als gij dit pad betreden,
Geen roem wacht *elken* Muzenzoon.

—
Helaas! er zijn er, die de naauwgekende weelde,
Door valsch gevele vervoerd, de zwakke zinnen streelde,
En met zich mée voerde in den val.

Die 't doel verzakende, van deugd en pligt vervielen,
Eens zwelgden in 't genot met laag gestemde zielen,
Die 's Hemels vloek eens treffen zal.

Doch gij..... gij hebt den kelk van waar genot geledigd,
Met kennis, ver gezocht, uw' warmen lust bevredigd,
't Gevoel voor 't Heilig Recht bezield.

Hoor dan bij 't afscheidslied, deez' enk'le zuiv're bede:
» Verberg nooit Themiszwaard in een' fluweelen scheede,
» Laat de onschuld nooit vergeefs geknield.»

En als u dan de tooi der luchte jongelingsjaren
Door 't ernstig burgerkleed voor altijd is ontvaren,
Dan boei' u 's meisjes teed're min.
Doch bij de zaligheid van 't teeder minnekozen,
Ruim dan in uw gedachte, ook soms bij tussenpoozen,
Een plaatsjen voor mijn vriendschap in.

Junij 1836.

F. C. VAN DER MEER VAN KUFFELER,

Th. Stud.

Helast er zijn er, die de nauwgekende weelde,
Door valsche gevoelenvoerd, de zwakke zinnen streelde,
En met zich mee voerde in den val.
Dit deel verkende, van dagg en pigt vervien,
Eens zwellen in 't genot met laag gestemde zielen,
Die 's Hemels vloek eens treffen zal.

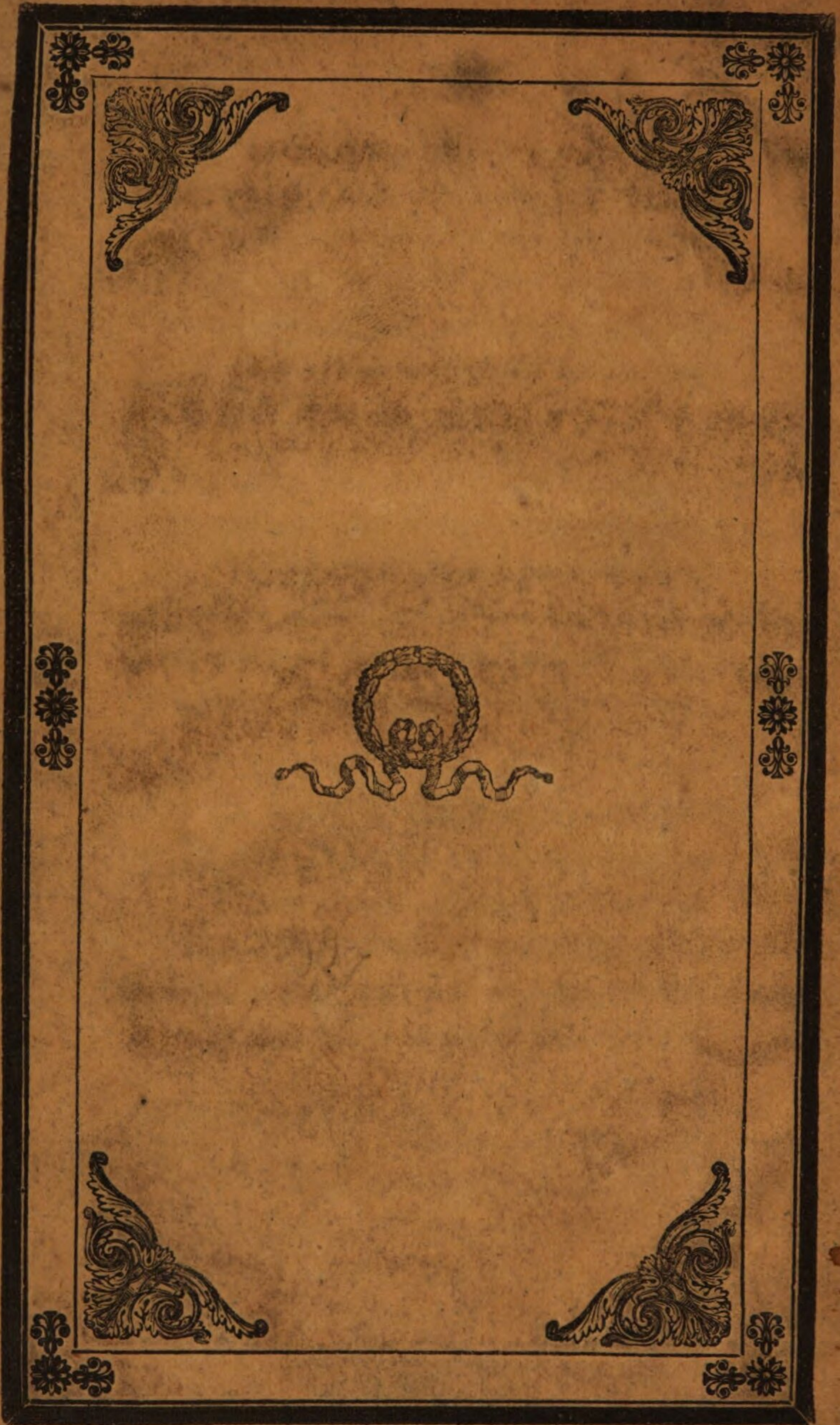
Doch gij... gij hebt den kerk van waar genot geleid,
Met kennis, ver gezocht, nu warmen lust bevestigd,
't Gevoel voor 't Heilig Recht bezield.
Hoor, dan bij 't afscheidslid, deez' enk'le ziv're bede:
Verberg nooit Themasward in een' flauweelen schede,
Laat de onschuld nooit vergeet geknield."

En als u dan de loof der lichte jongelingsjaren
Door 't ernstig burgerkleed voor altijd is ontvaren,
Dan doet u 's meijens teed're min.
Doch bij de zaligheid van 't leeder minnekozen,
Him dan in uw gedachte, ook soms bij tusschenpozen,
Een plaatsjen voor mijn vriendschap in.

F. C. VAN DEN MEER VAN KUTTELEN,
Juni 1826.
T. W. Sind.

Franz Steckeler
Buchbinderei
8884 Höchstädt/Do.

Franz Steckeler
Buchbinderel
8884 Höchstädt/Do.

Hoeven, Petrus van der

Diss. iur. inaug. de assecuratione maritima

Lugdunum Batavorum 1836

Diss. 2226,15

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10854251-4